

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

з дисципліни
«МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА»

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії» / «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»
спеціалізація «Міжнародні відносини та регіональні студії» / «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»
вид дисципліни обов'язкова
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладачі:

доктор політичних наук, проф. Шамраєва В. М.,
доктор історичних наук, проф. Лиман С.І.

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти : перший (бакалаврський)

галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність: 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітні програми : «Міжнародні відносини та регіональні студії» /
«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

спеціалізація : «Міжнародні відносини та регіональні студії» /
«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

вид дисципліни : обо'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна 28 серпня 2018 року, протокол №1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Шамраєва Валентина Михайлівна, доктор політичних наук, професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки ХНУ імені В.Н. Каразіна

Лиман Сергій Іванович, доктор історичних наук, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства ХНУ імені В.Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від 28 серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства
кандидат історичних наук, доцент Парфіненко Анатолій Юрійович

(підпис) (прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки кандидат юридичних наук, доцент Новікова Людмила Вікторівна

(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____

Голова методичної комісії _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Міжнародні відносини та світова політика” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня (ОКР) «бакалавр»

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

спеціалізації «Міжнародні відносини та регіональні студії» / «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Міжнародні відносини та світова політика” є – розкриття процесу формування та основних етапів розвитку сучасної системи міжнародних відносин (від 1944 р. до наших днів).

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни “Міжнародні відносини та світова політика” є: Визначити концептуально-теоретичні та практичні аспекти зовнішньополітичної діяльності провідних держав світу у другій половині ХХ – першій чверті ХХІ ст. Окреслити основні етапи формування системи міжнародних відносин в окреслений період. Проаналізувати основні вектори новітнього періоду розвитку постбіполярної системи міжнародних відносин.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: оволодіти основними знаннями про історію становлення та основні етапи розвитку сучасної системи міжнародних відносин, основні форми та принципи реалізації зовнішньої політики держави; знати основні етапи розвитку міжнародної діяльності України та становлення основних принципів вітчизняної дипломатії; визначати основні національні інтереси України на глобальному та регіональному рівнях.

вміти: Вміти аналізувати міжнародні відносини та зовнішню політику. Розробляти стратегій зовнішньополітичної діяльності за результатами аналітичних досліджень і аналізу зарубіжного досвіду, використовуючи методи порівняльного аналізу. Організовувати заходи, що сприяють покращенню міжнародного іміджу держави на підставі вивчення та оцінки міжнародної ситуації, світового досвіду, використовуючи методи статистичного та кореляційно-регресивного аналізу. Оцінювати ефективність діючих форм і методів державного управління зовнішньополітичною діяльністю держави за результатами аналізу програм, вітчизняного і зарубіжного досвіду їх реалізації

використовуючи методи порівняльного та інституційного аналізу.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-
Семестр	
6-й	-
Лекції	
30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
30 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
60 год.	-
Індивідуальні завдання (курсова робота)	
30 год.	-

1.5.Заплановані результати навчання - курсова робота, екзамен

Загальні компетентності

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово.
5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій.
6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
7. Уміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.
8. Здатність працювати як автономно, так і у команді.
9. Здатність генерувати нові ідеї, виявляти ініціативу та підприємливість.
- 10.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті.
11. Навички міжособистісної взаємодії, цінування та повага різноманітності та багатокультурності, здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів

діяльності).

Спеціальні (фахові) компетентності

1. Поглиблені знання про природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

2. Розуміння сутності процесів глобалізації та їх впливу на міжнародні відносини.

3. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

4. Поглиблені знання про теоретичні та прикладні дослідження міжнародних відносин і світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

5. Поглиблені знання про природу та джерела зовнішньої політики держави, еволюцію підходів до формування та здійснення зовнішньої політики, принципи організації системи зовнішньої політики та функціонування інститутів зовнішньої політики.

6. Здатність самостійно організовувати та здійснювати наукові дослідження проблем міжнародних відносин, визначати наукові проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати їх публічну апробацію.

7. Здатність провадити прикладні аналітичні розробки проблем міжнародних відносин та світової політики, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

8. Здатність організовувати та проводити міжнародні зустрічі та переговори, працювати в рамках міжнародних конференцій, організацій, інших форм практичного міжнародного співробітництва, працювати з дипломатичними та міжнародними документами.

9. Поглиблені знання про організацію та функціонування Європейського Союзу, розуміння сучасних європейських інтеграційних процесів та місця в них України.

10. Розуміння особливостей розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

11. Здатність виробляти підходи до розв'язання проблем і завдань у сфері міжнародних відносин, міжнародної та національної безпеки, зовнішньої політики (зокрема, міжнародних та внутрішньодержавних конфліктів).

12. Володіння іноземними мовами на професійному рівні, виконання усного та письмового перекладу з фахової тематики міжнародних відносин.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Вступ. Міжнародні відносини та світова політика (1945 – 1990 – ті рр.).

Тема 1. Вступ. Етапи та особливості міжнародних відносин у

Давнину, Середні віки та Новий час.

Предмет та завдання курсу. Основи вивчення міжнародних відносин та світової політики. Характеристика ключових термінів. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час

Перші цивілізації Стародавнього Сходу й посилення експансіоністської політики. Становлення системи міждержавних відносин на Стародавньому Сході. Виникнення дипломатії. Перші міждержавні договори. Грецька колонізація. Греко-перські війни. Походи Олександра Македонського на Схід та їх наслідки. Зовнішня політика Римської держави. Середземноморська система міждержавних відносин в VI ст. до н. е. – V ст. н. е.

Особливості міжнародних відносин у добу Середньовіччя. Падіння Західної Римської імперії та утворення нових варварських держав. Франкська імперія Карла Великого. Верденська угода та її наслідки. Зовнішня політика Візантії. Дипломатія Київської Русі. Арабські завоювання. Реконкіста. Хрестові походи. Монголо-татарська навала. Зовнішня політика країн Сходу. Діяльність європейських та східних дипломатів. Посилення боротьби між транснаціональними та національними інтересами. Столітня війна та її міжнародні наслідки. Завоювання турків-османів та загибель Візантії. Османська загроза країнам Європи.

Вплив Великих географічних відкриттів та ідеології гуманізму й Реформації на формування нових імперативів зовнішньої політики провідних держав. Колонізація європейцями Нового світу. Основні риси зовнішньої політики західноєвропейських країн в XVI ст.. Тридцятилітня війна. Головні принципи Вестфальської системи міжнародних відносин. Міжнародні відносини під час Великої Французької революції та Наполеонівських воєн.

Віденський конгрес 1814-1815 рр. та формування Віденської системи міжнародних відносин. Створення Священного Союзу. Колоніальна політика європейських країн та зростання колоніальних та континентальних протиріч. Етапи створення Троїстого Союзу та Антанти.

Тема 2. Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр.

Причини Першої світової війни. Загострення відносин між провідними державами. Перша світова війна як головний фактор світової політики 1914-1918 рр. «14 пунктів» В. Вільсона. Брестський мир. Комп'єнське перемир'я. Підсумки Першої світової війни.

Паризька мирна конференція 1919-1920 рр. Версальський договір з Німеччиною. Мирні угоди з союзниками Німеччини. Переділ світу. Створення Лігі Націй. Репараційне питання. Боротьба держав за панування на Тихому океані. Вашингтонська конференція 1921-1922 рр. Протиріччя Версальсько-Вашингтонської системи. Особливості міжнародних відносин у 20-х рр. Світова економічна криза та її вплив на міжнародні відносини. Крах Версальсько-Вашингтонської системи. Початок відкритої Японії, Германії, Італії. Пакт Молотова-Ріббентропа.

Причини та початок Другої світової війни. «Дивна війна». Виникнення англо-американського блоку. Радянсько-німецькі стосунки у 1939-1941 рр. Напад Німеччини та її сателітів на СРСР. Особливості формування та

діяльність антифашистської коаліції. Московська нарада міністрів закордонних справ трьох держав. Тегеранська конференція та її рішення. Кримська (Ялтинська) конференція. Поразка і капітуляція Німеччини. Конференції у Сан-Франциско та Потсдамі. Міжнародні відносини у Азійсько-Тихоокеанському регіоні під час війни. Беззастережна капітуляція Японії. Головні підсумки Другої світової війни.

Тема 3. Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки).

Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин. Державні інтереси та формування зовнішньополітичних доктрин СРСР та США після Другої світової війни. Мирне врегулювання з колишніми союзниками Німеччини в Європі. Причини та початок Холодної війни. «Атомна дипломатія». Фултонська промова У. Черчілля. Концепція «трьох кіл» британської зовнішньої політики. «Доктрина Трумена». «План Д. Маршалла». Проблема повоєнного мирного урегулювання в Європі. Утворення Західного Союзу та НАТО. Рада Європи. Німецьке питання в міжнародних відносинах у другій половині 1940-х – першій половині 1960-х рр.

Головні тенденції розвитку міжнародних відносин у 1950-1960-ті рр. Воєнно-блокове будівництво та гонка озброєнь.. Мирний договір з Австрією. Варшавський договір. Міжнародні кризи другої половини 1950-х – початку 60-х рр. НАТО наприкінці 1950-х – у 1960-х рр. Московський договір 1963 р. Військово-політична доктрина Ш. Де Голля. Радянсько-французькі стосунки. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї. «Доктрина Брежнєва».

Тема 4. Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр).

Передумови розрядки міжнародної напруги (детанту). Нова «східна політика» В. Брандта. Московський договір 1970 р. Нормалізація стосунків ФРН з країнами Східної Європи. Урегулювання проблеми Західного Берліну. Радянсько-американські угоди. Припинення війни у В'єтнамі. Гельсінський процес та проблеми європейської безпеки. «Ракетна криза» у Європі. Введення радянських військ до Афганістану. Загострення радянсько-американських стосунків. Стратегічна оборонна ініціатива Р. Рейгана. «Нове політичне мислення» та проблеми загальної безпеки. Налагодження американо-радянського діалогу в середині 1980-х рр. Вирішення проблеми радикального скорочення стратегічних наступальних озброєнь. Концепції «загальноєвропейського дому» М. Горбачова та «європейської конфедерації» Ф. Міттерана. Крах «доктрини Брежнєва». Об'єднання Німеччини. Паризька «Хартія для нової Європи» 1990 р. Розпуск РЕВ та ОВД. Розпад СРСР та СФРЮ. Крах біполярної структури світу.

Тема 5. Процеси європейської інтеграції у другій половині XX ст.

Початковий етап західноєвропейської інтеграції (до 1957 р.). Підписання Римських угод та їх зміст. Політика країн ЄЕС відносно колишніх колоніальних володінь. Створення і розвиток ЄАВТ у 1960 – 1970-ті рр. XX ст. Зрушення в процесі західноєвропейської інтеграції на рубежі 1960 – 1970-х рр.. Вироблення механізму координації зовнішньополітичної діяльності країн ЄЕС наприкінці 1960 – у середині 1970-х рр. Західна Європа на шляху до європейського союзу в 1980-х – початку 1990-х рр. Основні етапи підготовки “Угоди про Європейський Союз”. Реалізація “Угоди про Європейський Союз”.

Тема 6. Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині XX ст.

Вирішення територіальних проблем у ЦСЄ в середині 1940-х рр. Підпорядкування зовнішньої політики країн ЦСЄ радянському диктату. Конфлікт між СРСР і Югославією. Міжнародні відносини всередині європейського «соціалістичного табору» у 1950-х – на поч. 1980-х рр.. Утворення Ради економічної взаємодопомоги та Організації Варшавського договору. Головні напрями діяльності РЕВ та ОВД. Громадсько-політичні кризи у Польщі, Угорщині, Чехословаччині та їх міжнародні наслідки. Вплив радянської «перебудови» на зовнішньополітичні орієнтири країн Східної Європи. Крах тоталітарних комуністичних режимів у країнах ЦСЄ та вироблення ними нового зовнішньополітичного курсу. Міжнародне становище і зовнішня політика ЦСЄ у 1990-ті рр.. Відносини незалежної України з державами ЦСЄ.

Тема 7. Американська система міжнародних відносин у другій половині XX ст.

Основи зовнішньої політики США у другій половині XX ст., зовнішня політика Канади: між залежністю і самостійністю. Латиноамериканський напрямок зовнішньої політики США. Причини укладення договору “Про оборону Західної півкулі” та його зміст. Підготовка і підписання статуту Організації американських держав. Політика США в Латинській Америці наприкінці 1940-х – наприкінці 1950-х рр., Доктрина Д. Ейзенхауера. Причини вироблення і сутність програми “Союз заради прогресу”. Карибська криза 1962 р. та її наслідки. Еволюція політики США в Латинській Америці в середині 1960-х – 1970-х рр. Вирішення проблеми Панамського каналу. “Документ Санта-Фе” і “Карибська ініціатива” Р.Рейгана. Фолклендська війна та її наслідки. Політика адміністрації Рейгана в Центральній Америці у 1980-х рр.. Еволюція латиноамериканської політики США наприкінці 1980-х- середині 1990-х рр.. Латиноамериканська політика західноєвропейських держав у повоєнний період.

Тема 8. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці у другій половині XX ст.

Зростання ролі країн Близького і Середнього Сходу в міжнародних

відносинах після Другої світової війни. Створення Ліги арабських держав. Міжнародно-правовий аспект палестинської проблеми на середину 1940-х рр. Революція “Вільних офіцерів” 1952 р. в Єгипті та її міжнародні наслідки. Суецька криза 1956 р. Зміцнення міжнародного становища Ізраїлю наприкінці 1950-х – на початку 1960-х рр. “Шестиденна війна” 1967 р. та її наслідки. Спроби мирного урегулювання близькосхідного конфлікту наприкінці 1960-х – на початку 1970-х рр. Четверта арабо-ізраїльська війна та її міжнародні наслідки, Кемп-девідські угоди з близькосхідного урегулювання. Ісламський фактор у міжнародних відносинах на Близькому Сході наприкінці 80-х рр. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході наприкінці 80-х - на початку 90-х рр. Загострення громадянської війни в Лівані наприкінці 80-х рр. Вироблення і реалізація ліванської хартії національної згоди. Ірано-іракський конфлікт та його урегулювання. Іракська агресія проти. Операція “Буря в пустелі” та її результати. Стан близькосхідного конфлікту наприкінці ХХ ст.

Перетворення Африки на суб’єкт міжнародних відносин. Крах колоніальної системи. Активізація африканської дипломатії в ООН на початку 1960-х рр. Створення Організації Африканської Єдності, її структура і програма діяльності. Роль ОАЄ в урегулюванні регіональних конфліктів в Африці у 1960-і рр. Тропічна Африка в системі світових і регіональних міжнародних відносин 1970-х – початку 1980-х рр. Проголошення Сахарської Арабської Демократичної Республіки і проблема її міжнародного визнання, Ефіопсько-сомалійський конфлікт 1977 – 1978 рр. та його наслідки. Міжнародні аспекти процесу деколонізації Південної Родезії. Падіння режиму апартеїду в ПАР. Міжнародні відносини і зовнішня політика країн Африки у 1990-і рр. Проблема урегулювання регіональних конфліктів в Африці. Міжнародний аспект Заїрської (Конголезької) кризи другої половини 1990-х років. Африканська політика США Регіональна співпраця африканських держав.

Тема 9. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині ХХ ст.

Проблема повоєнного мирного урегулювання з Японією. Японія в системі міжнародних відносин азійсько-тихоокеанського регіону сер. 1950-х – 1970-х рр. Нормалізація японо-китайських стосунків. “Договір про мир і дружбу”. Відносини Японії з країнами АСЕАН. Стратегічне співробітництво Японії зі США. Японо-китайські відносини у 1980-ті – 1990-ті роки. Невирішені проблеми російсько-японських взаємовідносин. Тайванська проблема в системі азійсько-тихоокеанських міждержавних відносин. Корейська війна 1950 – 1953 рр. та її вплив на стан міжнародних відносин в азійсько-тихоокеанському регіоні. Радянсько-китайське протистояння в контексті регіональної безпеки другої половини ХХ ст. Індокитайський конфлікт: витоки, сутність, урегулювання. Асоціація Країн Південно-Східної Азії в регіональній системі міжнародних відносин.

Утвердження нових незалежних держав Південної і Південно-Східної Азії. Міжнародні відносини у Південній і Південно-Східній Азії в 1950-х – на початку 1960-х рр. міжнародне становище і зовнішня політика Туреччини та Ірану в другій половині 1940-х – 1980-ті рр. Бандунгська конференція. Рух

неприєднання. Міжнародні відносини у Південно-Східній Азії в другій половині 1960-х - на початку 1980-х рр. Міжнародне становище і зовнішня політика Афганістану. Зовнішня політика Китайської Народної Республіки в кінці 1940-х – 1970-ті рр, Зовнішня політика країн Південно-Східної Азії у 1980-1990-і рр. Еволюція руху неприєднання у 1980-1990-ті рр. Особливості зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії,.

Розділ 2. Сучасні міжнародні відносини та світова політика. Постбіполярний світ.

Тема 10. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку XXI ст.

Концептуалізація міжнародних відносин. Глобальні тенденції світової політики. Перехідний період від біполярної системи міжнародних відносин наприкінці XX – на початку XXI ст. Європейська система міжнародних відносин: базові компоненти та динаміка розвитку. Організація безпеки та співробітництва в Європі. ЄС: процес розширення та новітні трансформаційні процеси. Брекзит 2016 р. – вихід Великої Британії з ЄС. НАТО у 1999 – 2018 рр. Рада Європи і розширення просторових рамок діяльності. Проблеми військової безпеки в Європі. Вплив економічної кризи 2008-2013 рр. на міжнародні відносини в Європі. Балканський регіон після розпаду СФРЮ. Загострення дискусій в ЄС з ключових питань міжнародних відносин.

Тема 11. Міжнародні відносини на пострадянському просторі

Основні параметри пострадянського простору. Феномен «нової Східної Європи». Економічно-соціальні характеристики пострадянського простору та інтеграційні процеси. Утворення та діяльність Співдружності незалежних держав (СНД). Особливості зовнішньополітичного вектору Естонії, Латвії, Литви. Закавказький регіон у міжнародних відносинах. Євразійське економічне співтовариство та Митний союз. Проблеми безпеки та військово-політична взаємодія в регіоні. Організація договору про колективну безпеку. Поза регіональні актори (ЄС, США, Китай) на пострадянському просторі.

Тема 12. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці на початку XXI ст.

Загальна характеристика регіональних систем міжнародних відносин, Близькосхідний конфлікт. Революції в арабських країнах 2011 р. Зовнішньополітичні наслідки «Арабської весни». Громадянська війна в Сирії та її вплив на сучасні міжнародні відносини. Сучасна зовнішня політика Ірану. Посилення Туреччини та її регіональна політика у 2000-х рр. Ситуація в Афганістані. Становище держав Африки у сучасній системі міжнародних відносин, Економічне співтовариство країн Західної Африки. Африканська політика провідних західних держав. Політика КНР в Африці.

Тема 13. Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку XXI ст.

Загальна характеристика регіональних систем міжнародних відносин в Азії

та АТР, Зовнішня політика Індії на сучасному етапі. Проблема індійсько-пакистанських відносин. Зовнішня політика Пакистану. Фактор ядерного статусу Індії та Пакистану. Регіональна політика КНР. Основи зовнішньої політики держав Південної Азії. Проблеми безпеки в АТР. Корейський півострів в системі міжнародних відносин. Перша зустріч лідерів КНДР та Південної Кореї (2018). Сучасна зовнішня політика Японії. Діяльність АСЕАН. Прийняття Статуту АСЕАН (2007) Шанхайська організація співробітництва. Основні параметри зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії.

Тема 14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку ХХІ ст.

Зовнішньополітична доктрина США на сучасному етапі. Прагнення збереження світового лідерства. Зовнішня політика адміністрації Д. Буша-молодшого. Теракти 11 вересня 2001 р. в Нью-Йорку та їх міжнародні наслідки. "Нова стратегія безпеки США" 2002 р. Втручання США в Ірак. Експорт демократії («кольорові революції»). Вихід США з системи ПРО. Концепція американського світового лідерства в зовнішній політиці Б. Обама. Наміри та крах проведення політики «перезавантаження» у відносинах з Росією. Зміни іракського вектору зовнішньої політики США. Корегування зовнішньої політики адміністрацією Д. Трампа. Загострення американсько-китайських відносин. Сутність ситуації «взаємного гарантованого економічного знищення» у відносинах США та Китаю. Основи зовнішньої політики Канади. Міжамериканська система міжнародних відносин. Організація американських держав. Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА). Латинська Америка в системі сучасних міжнародних відносин.

Тема 15. Зовнішня політика України після проголошення незалежності

Правові засади зовнішньої політики незалежної України Закон України про національну безпеку 2003 р. Закон України про засади внутрішньої та зовнішньої політики України 2010 р. Українські національні інтереси та їх забезпечення у вітчизняній міжнародній діяльності. Відносини України та Російської Федерації періоду незалежності. Інтереси й стратегії України та Росії. Етапи українсько-російських відносин. Проблеми українсько-російських відносин та механізми їх подолання. Пріоритети діяльності України на пострадянському просторі. Інтереси України щодо країн пострадянського простору. Політика України щодо інтеграційних проєктів на пострадянському просторі: СНД, ЄвразЕС, Союзної держави Росії та Білорусі. ГУУАМ: мета, основні напрями і перспективи діяльності. Інтереси України в ГУУАМ. Українсько-американські відносини. Місце США та України у системі зовнішньополітичних пріоритетів одна одної. Етапи українсько-американських відносин. Проблеми українсько-американських відносин та механізми їх подолання. Європейський Союз та країни Західної Європи у зовнішній політиці України. Відносини України та ЄС. Політика ЄС стосовно України. Інтереси України щодо ЄС. Міжнародно-правова база та механізм співробітництва України та ЄС. Відносини України з країнами Західної Європи. Ключові

інтереси України щодо країн Західної Європи. Відносини України з Німеччиною, Францією, Великобританією. Відносини України з Італією, Іспанією, Португалією, країнами Північної Європи.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма						Заочна форма			
	Усього	У тому числі					Усього	у тому числі		
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Вступ. Міжнародні відносини та світова політика (1945 – 1990 – ті рр.).										
Тема 1. Вступ. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час	6	2	2			2				
Тема 2. Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр.	6	2	2			2				
Тема 3. Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки).	6	2	2			2				
Тема 4. Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр).	6	2	2			2				
Тема 5. Процеси європейської інтеграції у другій половині ХХ ст.	6	2	2			2				
Тема 6. Система міжнародних відносин	6	2	2			2				

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма						Заочна форма			
	Усього	У тому числі					Усього	у тому числі		
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Центрально-Східної Європи у другій половині XX ст.										
Тема 7. Американська система міжнародних відносин у другій половині XX ст.	6	2	2			2				
Тема 8. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці у другій половині XX ст.	6	2	2			2				
Тема 9. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині XX ст.	6	2	2			2				
Разом за розділом 1	54	18	18			18				
Розділ 2. Сучасні міжнародні відносини та світова політика. Постбіполярний світ.										
Тема 10. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку XXI ст.	6	2	2			2				
Тема 11. Міжнародні відносини на пострадянському просторі	6	2	2			2				
Тема 12. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в	6	2	2			2				

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма						Заочна форма			
	Усього	У тому числі					Усього	у тому числі		
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Африці на початку ХХІ ст.										
Тема 13. Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку ХХІ ст.	6	2	2			2				
Тема 14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку ХХІ ст.	6	2	2			2				
Тема 15. Зовнішня політика України після проголошення незалежності	6	2	2			2				
Разом за розділом 2	36	12	12			12				
Підготовка курсових робіт					30					
Усього годин	120	30	30		30	30				

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час	2
2	Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр.	2
3	Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки).	2
4	Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр).	2
5	Процеси європейської інтеграції у другій половині ХХ ст.	2
6	Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині ХХ ст.	2
7	Американська система міжнародних відносин у другій половині ХХ ст.	2
8	Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці у другій половині ХХ ст.	2

9	Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині XX ст.	2
10	Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку XXI ст.	2
11	Міжнародні відносини на пострадянському просторі	2
12	Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці на початку XXI ст.	2
13	Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку XXI ст.	2
14	Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку XXI ст.	2
15	Зовнішня політика України після проголошення незалежності	2
	Разом	30

5. Завдання для самостійної робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час	2
2	Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр.	2
3	Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки).	2
4	Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр).	2
5	Процеси європейської інтеграції у другій половині XX ст.	2
6	Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині XX ст.	2
7	Американська система міжнародних відносин у другій половині XX ст.	2
8	Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці у другій половині XX ст.	2
9	Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині XX ст.	2
10	Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку XXI ст.	2
11	Міжнародні відносини на пострадянському просторі	2
12	Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці на початку XXI ст.	2
13	Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку XXI ст.	2
14	Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку XXI ст.	2
15	Зовнішня політика України після проголошення незалежності	2
	Разом	30

6. Індивідуальні завдання

Написання студентами курсових робіт (разом -30 год.)

У курсовій роботі студент має показати:

- знання і правильне розуміння закономірностей та процесів розвитку міжнародних відносин ХХ – початку ХХІ ст.;

- вміння працювати з інформаційними джерелами, користуватись законодавчим та аналітичним матеріалом, викладати свою точку зору на проблемні питання та робити обґрунтовані висновки;

- здатність використовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та узагальнення матеріалу, застосовувати сучасну методику дослідження з використанням таблиць, графіків, схем, діаграм.

У курсовій роботі студент повинен глибоко і всебічно розкрити зміст обраної теми, показати розуміння процесів у системі міжнародних відносин, закономірностей визначення зовнішньополітичних доктрин окремих держав та практичної реалізації зовнішньої політики. Особливу увагу слід приділити дискусійним питанням теорії і практики міжнародних відносин. Якщо в літературі відсутня єдина точка зору з питань, які досліджуються, слід навести думки кількох авторів, дати їх критичну оцінку та висловити свої міркування з даних питань. Це допоможе більш глибокому засвоєнню матеріалу.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на проблемних лекціях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення модульної оцінки, при проведенні іспиту і враховуються при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на підсумкових заняттях та/або виконанням індивідуальної роботи

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- виконання творчих завдань;
- виконання індивідуальної роботи.

Поточний контроль є складовою системи організації навчального процесу. Завданням поточного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час засвоєння окремого розділу дисципліни. Розділ – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни. Кожен окремих розділ включає завдання для самостійної роботи, письмові контрольні роботи тощо. Оцінка за розділ – це сума балів, отриманих студентом за виконання всіх видів робіт, передбачених цим розділом.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять, підсумкового контролю за підсумками вивчення розділу.

Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов’язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума модульних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів модульних і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення іспиту в 6 семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40 (для студентів денної форми навчання).

8. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену

8. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену або залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Екзамен	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
T1-4	T5-9	T10-12	T13-15	-	Курсова робота			
10	10	10	10		20	60	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Бадах Ю. Г. "Холодна війна" та її виміри (1946-1991) / Ю. Г. Бадах. К.: КНТЕУ, 2009. – 456 с.
2. Быков О. Н. Международные отношения: Трансформация глобальной структуры / О. Н. Быков. М.: Наука, 2003. 573 с.
2. Ваисс М. Международные отношения после 1945 года / М. Ваисс. М.: Издательский дом «Городец», 2005. 336 с.
3. Врублевський В. Український шлях. Начерки: геополітичне становище України та її національні інтереси. / В. Врублевський, В. Хорошковський. - К. : Демократична Україна, 1997. - 426 с.
4. Джонсон П. Современность. Мир с двадцатых по девяностые годы: в 2-х т. / П. Джонсон; пер. с англ. В. Атанасов, Д. Матев. – М.: Аноубис, 1995.
5. Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л. Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с.
6. Зленко А. Дипломатия и политика: Украина в процессе динамических геополитических перемен / А. Зленко. Х.: Фолио, 2004. 559 с.
7. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / С. В. Віднянський [та ін.]; НАН України, Інститут історії України. К.: Генеза, 2004. 616 с.
8. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П. Іваницька. К.:Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
9. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 632 с.
10. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І.Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.
11. Кальвокоресси П. Мировая политика после 1945 года: В 2-х кн. / П. Кальвокоресси. М.: Междунар. отношения, 2000. 464 с.
12. Коппель О.А. Міжнародні відносини ХХ століття / О.А. Коппель. О.С. Пархомчук. К.: Школяр, 1999. 255 с.
13. Коппель О.А. Міжнародні системи. Світова політика / О.А. Коппель. О.С. Пархомчук. К.: ФАДА, ЛТД. 2001. 224 с.
14. Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини ХХ ст. : у 2 ч. / Е. М. Кучменко. К. : ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.
15. Коппель О. А. Міжнародні системи. Світова політика / О. А. Коппель., О. С. Пархомчук. К.: ФАДА ЛТД, 2001. 224 с.
16. Кучик О. С. Зовнішня політика України: навчальний посібник / О. С. Кучик, О. А. Заяць. К.: Знання, 2010. 334 с.
17. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин / М. З.Мальський, М. М. Мацях. К.: Знання, 2007. 461 с.
18. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років: навчальний посібник / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. К.: Ліра-К, 2007. 366 с.

19. Мировая политика: Учеб. пособ. / Под ред. С. В. Кортунова. М.: ГУ–ВШЭ, 2007. 556 с.
20. Мировая политика и международные отношения: Учеб. пособ. / Под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. СПб.: Питер, 2008. 448 с.
21. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999. 558 с.
22. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.
23. Міжнародні відносини і зовнішня політика / Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський [та ін]. К.: Либідь, 2001. 265 с.
24. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
25. Наринский М. М. История международных отношений, 1954-1975: Учеб. пособ. / М. М. Наринский. М. : РОССПЭН, 2004. 263 с.
26. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. Посіб / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. 140 с.
27. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918):Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.
28. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.

Допоміжна література

29. Арон Р. Мир і війна між націями / Р. Арон. К.: Юніверс, 2000. 450 с.
30. Бабурин С. Н. Мир империй: Территория государства и мировой порядок / С. Н. Бабурин. СПб.: Изд-во Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2005. 769 с.
31. Басовская Н. И. Столетняя война : леопард против лилии / Н.И. Басовская. М.: Астрель; АСТ, 2003. 428 с.
32. Брандедж Д. Крестовые походы. Священные войны Средневековья / Д. Брандедж. М.: ЗАО «Центрполиграф», 2011. 320 с.
33. Барышников Д. Н. Конфликты и мировая политика / Д. Н. Барышников. М.: АСТ, 2008. 384 с.
34. Бебик В. М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика / В. М. Бебик, С. О. Шергін, Л. О. Дегтерьова. К.: Університет «Україна», 2006. 208 с.
35. Буданова В.П. Варварский мир эпохи великого переселения народов / В.П. Буданова. М.: Наука, 2000. 540 с.
36. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / З. Бжезінський. Львів: Лілея-НВ, 2000. 236 с.
37. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство / З.

Бжезінський К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 203 с.

38. Брусиловська О. І. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. / О. І. Брусиловська, І. М. Коваль. Одеса: Одеськ. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2013. 188 с.

39. Валента И. Советское вторжение в Чехословакию 1968 г. / Предисловие А.Дубчека. Перевод с английского. М. Прогресс. 1991. 320с.

40. Веджвуд С. В. Тридцатилетняя война / С. В. Веджвуд. М.: АСТ, 2013. 576 с.

41. Газін В.П. Економіка та зовнішня політика Веймарської республіки (1925-1933 рр.): Східноєвропейські аспекти / В.П. Газін. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільськ. держ. пед. ун-т, 1999. 152 с.

42. Гиренко Ю. Сталин – Тито / Ю. Гиренко. - М.: Политиздат, 1991. 449 с..

43. Гончарук А. Доки не стерлася добра пам'ять... Україна – Китай: нереалізовані можливості та невтрачені перспективи // Політика і час. 1999. № 2.

44. Горохов В. Н. История международных отношений. 1918-1939: Курс лекций / В. Н. Горохов. М. : Изд-во МГУ, 2004. 287 с.

45. Добрынин А.Ф. Сугубо доверительно. Посол в Вашингтоне при шести президентах США (1962-1986 гг.). М.: Автор, 1996. 688 с.

46. Документи та матеріали з історії міжнародних відносин періоду холодної війни ; [уклад. О. І. Сич, А. В. Мінаєв]. Чернівці : Рута, 2008. 47 с.

47. Донеллі Д. Права людини у міжнародній політиці / Д. Донеллі. Л.: Кальварія, 2004. 280 с.

48. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б. Дюррозель. К.: Основи, 1995. 903 с.

49.Ивонина Л. И. Дипломатия Тридцатилетней войны / Л. И. Ивонина, А. Ю. Прокопьев А. Ю. Смоленск, 1996.230 с.

50. История международных отношений: Учеб. пособ. / Колл. авт.; под ред. Г. В. Каменской, О. А. Колобова, Э. Г. Соловьева. М.: Логос, 2007. 712 с.

51. История международных отношений и внешней политики СССР : 1917-1987 : в 3 т. М. : Международные отношения, 1986 .

52. Історія західних та південних слов'ян: XX століття /Є.П.Пугач, С.Ю.Страшнюк, Р.М.Постоловський та ін. Х.: Око, 1998.464 с.

53. Історія сучасного світу : соціально-політична історія. XV- початку XXI століть : навч. посіб. / [Ю. А. Горбань, Б. І. Білик, М. М. Карабанов [та ін.] ; за ред. Ю. А. Горбаня. 4-те вид., переробл. і допов. К. : Знання, 2012. 438 с.

54. Капитонова Н.К. Приоритеты внешней политики Великобритании (1990-1997) / Н.К. Капитонова. М.: РОССПЭН, 1999. 143 с.

55. Киссинджер Г. Дипломатия / Г. Киссинджер. М.: Ладомир, 1997. 848 с.

56. Клаузевиц К. О войне / К. Клаузевиц. М.: Эксмо, 2007. 862 с.

57. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. К., 2012. 759 с.

58. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці / Р.А.

Кривонос. К.: КНЕУ, 2004. 165 с.

59. Крушинський В. Ю. Британська Європа чи Європейська Британія: Велика Британія в європейських інтеграційних процесах / В. Ю. Крушинський. К.: ВПЦ «Київській ун-т», 2003. 214 с.

60. Крушинський В. Ю. Міжнародні відносини та світова політика. 1945-1980. Дати. Події. Факти: Навч. Посібник / В. Ю. Крушинський, В. А. Манжола. К.: Либідь, 2007. 192 с.

61. Лебедева М. М. Мировая политика: Учебник / М. М. Лебедева. – М.: Аспект Пресс, 2006. 356 с.

62. Лебек Э. Тайная история дипломатии Ватикана / Э. Лебек. М.: Рипол Классик, 2004. 304 с.

63. Лиман С.И. Идеи в латах: Запад или Восток? Средневековье в оценках медиевистов Украины (1804 - первая половина 1880-х гг.) / С.И. Лиман. Х.: ХГАК, 2009. 688 с.

64. Лиман С. И. Крестonosцы и Византия : железом по мрамору. История противостояния и её отражение в творчестве В. К. Надлера / С.И.Лиман // Византийская мозаика. – Х., 2017. – Вып. 5. – С. 99-132.

65. Лотоцький С. Україна в світовому геополітичному просторі / С. Лотоцький, С.Трохимчук. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2002. 192 с.

66. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.

67. Мальков В. Л. Путь к имперству: Америка в первой половине XX в. / В. Л. Мальков. М. : Наука, 2004. 604 с.

68. Межгосударственные отношения и дипломатия в античности / Колл. Монография. Казань: Мастер Лайн, 2000. — 354 с.

69. Мартинов А. Ю. Об'єднання Німеччини: від "Боннської" до "Берлінської" республіки (1990-2005 рр.) / А. Ю. Мартинов. К. : Ін-т історії України НАНУ, 2006. 416 с.

70. Машевський О. П. Проблема Чорноморських проток у міжнародних відносинах (1870 – початок 1920-х рр.) / О. П. Машевський. К. : Аквілон-Плюс, 2010. 791 с.

71. Мировая политика: теория, методология, прикладной анализ / Отв. ред. А. А. Кокошин, А.Д. Богатуров. М.: Эдиториал УРСС, 2004. 432 с.

72. Мировая политика и международные отношения в 1990-е годы: взгляды американских и французских исследователей / ред. М. М. Лебедева, П. А. Цыганкова. М.: Московский общественный научный фонд, 2001. 172 с.

73. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право: навчальний посібник / за ред. М. З. Мальського, Ю. М. Мороза. К.: Знання, 2010. 463 с.

74. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / Філіпенко А.С., Будкін В.С., Дудченко М.А. та ін. К.: Знання України, 2004. 304 с.

75. Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посіб. для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗ / Орлова Т.В. К., 2013. 677 с.

76. Павлюк В.В. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945) : підручник для студентів / В. В. Павлюк. Львів: ЛА «Піраміда», 2010. 284 с.

77. Панарин А. С. Стратегическая нестабильность в XXI веке / А. С. . Панарин. – М.: Эксмо; Алгоритм, 2004. – 636 с.
78. Перепелиця Г. М. Асиметрія міжнародних відносин / Г. М. Перепелиця, О. В. Заремба, Пол Д'аньєрі [та ін]; за ред. Г. М. Перепелиці, О. М. Субтельного. К.: Видавничий дім «Стилос», 2005. 555 с.
79. Подаляк Н. Могутня Ганза. Комерційний простір, міське життя і дипломатія XII – XVII століть / Н. Подаляк. К.: Темпора, 2009. 360 с.
80. Політична географія і геополітика: Навч. посіб. / За ред. Б. П. Яценка. К.: Либідь, 2007. 256 с.
81. Постоловський Р.М. Встановлення тоталітарних режимів у країнах Центральної та Південно-Східної Європи (1944–1953): Хрестоматія для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів України / Р.М. Постоловський, Є.П. Пугач, С.Ю. Страшнюк. Харків: Бізнес інформ, 2000. 470 с.
82. Пронь С. В. США та Японія в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (50-90-ті роки XX ст.) / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ, 2003. 244 с.
83. Ревякин А. В. История международных отношений в Новое время: Учеб. пособ. М.: РОССПЭН, 2004. 262 с.
84. Романова Е.В. Путь к войне: развитие англо-германского конфликта, 1898-1914 гг. М.: МАКС Пресс, 2008. 328 с.
85. Системная история международных отношений в 2-х т. / Под ред. А. Д. Богатурова. Т. 1. События 1918-1945 гг. М.: Культурная революция, 2006. 480 с.
86. Системная история международных отношений в 2-х т. / Под ред. А. Д. Богатурова. Т. 2. События 1945-2003 гг. М.: Культурная революция, 2006. 720 с.
87. Современные глобальные проблемы мировой политики / Кулагин В. М., Лебедева М. М., Барабанов О. Н. и др. М.: Аспект Пресс, 2009. 256 с.
88. Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар / Дж. Стігліц. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. 362 с.
89. Сучасна історія зарубіжних країн.: Програма та навчально-методичні матеріали до курсу / Укладачі: Лиман С. І., Тортіка М. В. Х.: ХДАК, 2013. 68 с.
90. США і світ XXI століття : монографія / Пахомов Ю.М., Коваль І. М., Шергін С.О. та інші. – К.: Центр вільної преси, 2013. -620 с.
91. Україна і світ: прагнення змін / М. Антонович, Н. Висоцька, С.Курбатов [та ін.]. К.: Дух і літера, 2010. 448 с.
92. Українська дипломатична енциклопедія: У. 2х т. / Редкол.: Л.В. Губерський (голова) та ін. К.: Знання України, 2004. Т.1. 760 с., Т. 2. 812 с.
93. Фалин В. М. Второй фронт: Антигитлеровская коалиция. Конфликт интересов / В. М. Фалин. М. : Центрполиграф, 2000. 574 с.
94. Холліс М. Пояснення і розуміння міжнародних відносин / М. Холліс, С. Сміт. Х.: Видавнича група "РА-Каравела", 2002. 216 с.
95. Цветков Г.М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945рр.: Навч. посіб. / Г. М. Цветков. К.: Либідь, 1997. 232 с.
96. Цимбалистий В. Ф. Теорія міжнародних відносин : Навч. посіб / В. Ф. . Цимбалистий. Львів: Новий Світ- 2000, 2009. 360 с.

97. Цыганков П. А. Теория международных отношений: Учеб. Пособие / П. А. Цыганков. М.: Гардарики, 2003. 590 с.
98. Шамраєва В. М. Спільна міграційна політика ЄС в контексті євроінтеграційних устремлінь України / В. М. Шамраєва // Актуальні проблеми державного управління. - 2009. - № 2. - С. 305-312.
99. Шамраєва В. М. Основи зовнішньополітичної концепції президента Б. Обама / В. М. Шамраєва // Теорія та практика державного управління. – 2012. – Вип 2 (37). С. 407-414.
100. Шепелєв М. Теорія міжнародних відносин: Підручник / М. Шепелєв. К.: Вища шк., 2004. 622 с.
101. Щербак Ю. Україна: виклик і вибір: перспективи України в глобалізованому світі ХХІ століття / Ю. Щербак. К.: Дух і Літера, 2003. 578 с.
102. Юрошевич Д., Казаков В. Югославський конфлікт: зіткнення цивілізацій // Політологічні читання. - .1994. - № 4.
103. Яковенко Н.Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство / Н.Л. Яковенко. К.: Науковий світ, 2003. 227 с.
104. Gray C. S. War, peace and international relations : an introduction to strategic history / Colin S. Gray. N.Y.: Routledge, 2007. 306 p.
105. Wilkinson P. International Relations: A Very Short Introduction / Paul Wilkinson. Oxford: Oxford University Press, 2007. 144 p.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Брусиловська О. І. , Коваль І. М. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uk.x-pdf.ru/5istoriya/1563434-1-oi-brusilovska-im-koval-istoriya-mizhnarodnih-vidnosin-ser-iii-tis-ser-xvii-ne-navchalno-metodichniy-posibnik-dl.php>
2. Бадах Ю. Г. “Холодна війна” та її виміри (1946-1991) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libtomcat.knteu.kiev.ua/library/TopicDescription?...id...>
3. Білошицький С. Є. ООН у системі глобального управління: перспективи реформування і демократизації [Електронний ресурс] / С. Є. Білошицький. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2010_30/Gileya30/P15_doc.pdf
4. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dontsovnich.com.ua/wp-content/.../03/Bjezinski.Velyka-shahivnytsia.pdf>
5. Історія сучасного світу : соціально-політична історія. XV- початку ХХІ століть : навч. посіб. / [Ю. А. Горбань, Б. І. Білик, М. М. Карабанов [та ін.] ; за ред. Ю. А. Горбаня. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.udpu.org.ua/library.../6istorichninauki.pdf>

6. Крушинський В. Ю., Манжола В. А. Міжнародні відносини та світова політика. 1945-1980. Дати. Події. Факти [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/1095133/>

7. Павлюк В.В. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [5https://lib.oa.edu.ua/.../history/Павлюк%20Новітня%20історія%20країн%20Західно.](https://lib.oa.edu.ua/.../history/Павлюк%20Новітня%20історія%20країн%20Західно.)

8. Устав Организации Объединенных наций [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.un.org/ru/documents/charter/>

9. Шамраєва В. Становлення відносин між Україною та ЄС (перша половина 1990-х років)[Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Apdu_O/2009_1 ...](http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Apdu_O/2009_1...)

10. Шамраєва В. М. Спільна міграційна політика ЄС в контексті євроінтеграційних устремлінь України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2009_2_40

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти : перший (бакалаврський)

галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність: 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітні програми : «Міжнародні відносини та регіональні студії» /
«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

спеціалізація : «Міжнародні відносини та регіональні студії» /
«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

вид дисципліни : обо'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладачі:

Шамраєва Валентина Михайлівна, доктор політичних наук,
професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та
безпеки ХНУ імені В.Н. Каразіна

Лиман Сергій Іванович, доктор історичних наук, професор кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства ХНУ імені В.Н. Каразіна

2018 / 2019 навчальний рік

Тема 1. Вступ. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час.

План

1. Предмет та завдання курсу.
2. Становлення системи міждержавних відносин у Давнину.
3. Міждержавні відносини доби Середньовіччя.
4. Міжнародні відносини Раннього Нового часу.
5. Вестфальська система міжнародних відносин
6. Міжнародні відносини під час Великої Французької революції та Наполеонівських воєн.
7. Віденська система міжнародних відносин.

Література:

1. Бабурин С. Н. Мир империй: Территория государства и мировой порядок / С. Н. Бабурин. СПб.: Изд-во Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2005. 769 с.
2. Басовская Н. И. Столетняя война : леопард против лилии / Н.И. Басовская. М.: Астрель; АСТ, 2003. 428 с.
3. Брандедж Д. Крестовые походы. Священные войны Средневековья / Д. Брандедж. М.: ЗАО «Центрполиграф», 2011. 320 с.
4. Веджвуд С. В. Тридцатилетняя война / С. В. Веджвуд. М.: АСТ, 2013. 576 с.
5. Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л. Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с.
6. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.
7. Коппель О.А. Міжнародні системи. Світова політика / О.А. Коппель. О.С. Пархомчук. К.: ФАДА, ЛТД. 2001. 224 с.
8. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.
9. Ивонина Л. И. Дипломатия Тридцатилетней войны / Л. И. Ивонина, А. Ю. Прокопьев А. Ю. Смоленск, 1996. 230 с.
10. Ревякин А. В. История международных отношений в Новое время: Учеб. пособ. М.: РОССПЭН, 2004. 262 с.
11. Романова Е.В. Путь к войне: развитие англо-германского конфликта, 1898-1914 гг. М.: МАКС Пресс, 2008. 328 с.

Основний зміст

Перші цивілізації Стародавнього Сходу й посилення експансіоністської політики. Становлення системи міждержавних відносин на Стародавньому Сході. Виникнення дипломатії. Перші міждержавні договори. Грецька колонізація. Греко-перські війни. Походи Олександра Македонського на Схід

та їх наслідки. Зовнішня політика Римської держави. Середземноморська система міждержавних відносин в VI ст. до н. е. – V ст. н. е.

Особливості міжнародних відносин у добу Середньовіччя. Падіння Західної Римської імперії та утворення нових варварських держав. Франкська імперія Карла Великого. Верденська угода та її наслідки. Зовнішня політика Візантії. Дипломатія Київської Русі. Арабські завоювання. Реконкіста. Хрестові походи. Монголо-татарська навала. Зовнішня політика країн Сходу. Діяльність європейських та східних дипломатів. Посилення боротьби між транснаціональними та національними інтересами. Столітня війна та її міжнародні наслідки. Завоювання турків-османів та загибель Візантії. Османська загроза країнам Європи.

Вплив Великих географічних відкриттів та ідеології гуманізму й Реформації на формування нових імперативів зовнішньої політики провідних держав. Колонізація європейцями Нового світу. Основні риси зовнішньої політики західноєвропейських країн в XVI ст.. Тридцятилітня війна. Головні принципи Вестфальської системи міжнародних відносин. Міжнародні відносини під час Великої Французької революції та Наполеонівських воєн.

Віденський конгрес 1814-1815 рр. та формування Віденської системи міжнародних відносин. Створення Священного Союзу. Колоніальна політика європейських країн та зростання колоніальних та континентальних протиріч. Етапи створення Троїстого Союзу та Антанти.

Тема 2. Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр.

План

1. Причини Першої світової війни.
2. Перша світова війна як головний фактор світової політики 1914-1918 рр.
3. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин.
4. Світова економічна криза 1929-1933 рр. та її вплив на міжнародні відносини.
5. Крах Версальсько-Вашингтонської системи.
6. Причини та етапи Другої світової війни.
7. Особливості формування та діяльність антифашистської коаліції.
8. 8. Завершення та головні підсумки Другої світової війни.

Література:

1. Газін В.П. Економіка та зовнішня політика Веймарської республіки (1925-1933 рр.): Східноєвропейські аспекти / В.П. Газін. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільськ. держ. пед. ун-т, 1999. 152 с.
2. Горохов В. Н. История международных отношений. 1918-1939: Курс лекций / В. Н. Горохов. М. : Изд-во МГУ, 2004. 287 с.
3. Джонсон П. Современность. Мир с двадцатых по девяностые годы: в 2-х т. / П. Джонсон; пер. с англ. В. Атанасов, Д. Матев. – М.: Аноубис, 1995.
4. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б. Дюррозель. К.: Основи, 1995. 903 с.

5. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 632 с.
6. Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини ХХ ст. : у 2 ч. / Е. М. Кучменко. К. : ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.
7. Мальков В. Л. Путь к имперству: Америка в первой половине ХХ в. / В. Л. Мальков. М. : Наука, 2004. 604 с.
8. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.
9. Фалин В. М. Второй фронт: Антигитлеровская коалиция. Конфликт интересов / В. М. Фалин. М. : Центрполиграф, 2000. 574 с.
10. Цветков Г. М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945 рр.: Навч. посіб. / Г. М. Цветков. К.: Либідь, 1997. 232 с.

Основний зміст

Причини Першої світової війни. Загострення відносин між провідними державами. Перша світова війна як головний фактор світової політики 1914-1918 рр. «14 пунктів» В. Вільсона. Брестський мир. Комп'єнське перемир'я. Підсумки Першої світової війни.

Паризька мирна конференція 1919-1920 рр. Версальський договір з Німеччиною. Мирні угоди з союзниками Німеччини. Переділ світу. Створення Лігі Націй. Репараційне питання. Боротьба держав за панування на Тихому океані. Вашингтонська конференція 1921-1922 рр. Протиріччя Версальсько-Вашингтонської системи. Особливості міжнародних відносин у 20-х рр. Світова економічна криза та її вплив на міжнародні відносини. Крах Версальсько-Вашингтонської системи. Початок відкритої Японії, Германії, Італії. Пакт Молотова-Ріббентропа.

Причини та початок Другої світової війни. «Дивна війна». Виникнення англо-американського блоку. Радянсько-німецькі стосунки у 1939-1941 рр. Напад Німеччини та її сателітів на СРСР. Особливості формування та діяльність антифашистської коаліції. Московська нарада міністрів закордонних справ трьох держав. Тегеранська конференція та її рішення. Кримська (Ялтинська) конференція. Поразка і капітуляція Німеччини. Конференції у Сан-Франциско та Потсдамі. Міжнародні відносини у Азійсько-Тихоокеанському регіоні під час війни Беззастережна капітуляція Японії. Головні підсумки Другої світової війни.

Тема 3. Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки).

План

1. Сутність Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин.
2. Формування зовнішньополітичних доктрин СРСР та США після Другої світової війни.
3. Мирне врегулювання з колишніми союзниками Німеччини в Європі.
4. Причини та початок Холодної війни.

5. Підготовка і створення Західного Союзу та НАТО.
6. Німецьке питання в міжнародних відносинах у другій половині 1940-х – першій половині 1960-х рр.
7. Головні тенденції розвитку міжнародних відносин у 1950-1960-ті рр.
8. НАТО наприкінці 1950-х – у 1960-х рр.
9. «Доктрина Брежнєва».

Література:

1. Бадах Ю. Г. “Холодна війна” та її виміри (1946-1991) / Ю. Г. Бадах. К.: КНТЕУ, 2009. – 456 с.
2. Батюк В., Евстафьев Д. Первые заморозки. Советско-американские отношения в 1945-1950 гг. М.: Российский научный фонд, М. : РНФ, 1995, 253 с.
3. Джонсон П. Современность. Мир с двадцатых по девяностые годы: в 2-х т. / П. Джонсон; пер. с англ. В. Атанасов, Д. Матев. – М.: Анубис, 1995.
4. Добрынин А.Ф. Сугубо доверительно. Посол в Вашингтоне при шести президентах США (1962-1986 гг.). М.: Автор, 1996. 688 с.
5. Кальвокоресси П. Мировая политика после 1945 года: В 2-х кн. / П. Кальвокоресси. М.: Междунар. отношения, 2000. 464 с.
6. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.
7. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років: навчальний посібник / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. К.: Ліра-К, 2007. 366 с.
8. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999. 558 с.
9. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
10. Наринский М. М. История международных отношений, 1954-1975: Учеб. пособ. / М. М. Наринский. М. : РОССПЭН, 2004. 263 с.
11. Печатнов В.О. От союза – к холодной войне : советско-американские отношения в 1945-1947 гг. : монография / В. О. Печатнов ; М. : МГИМО-Университет, 2006. 183 с.
12. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. Посіб / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. 140 с.

Основний зміст

Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин. Державні інтереси та формування зовнішньополітичних доктрин СРСР та США після Другої світової війни. Мирне врегулювання з колишніми союзниками Німеччини в Європі. Причини та початок Холодної війни. «Атомна

дипломатія». Фултонська промова У. Черчілля. Концепція «трьох кіл» британської зовнішньої політики. «Доктрина Трумена». «План Д. Маршалла». Проблема повоєнного мирного урегулювання в Європі. Утворення Західного Союзу та НАТО. Рада Європи. Німецьке питання в міжнародних відносинах у другій половині 1940-х – першій половині 1960-х рр.

Головні тенденції розвитку міжнародних відносин у 1950-1960-ті рр. Воєнно-блокове будівництво та гонка озброєнь.. Мирний договір з Австрією. Варшавський договір. Міжнародні кризи другої половини 1950-х – початку 60-х рр. НАТО наприкінці 1950-х – у 1960-х рр. Московський договір 1963 р. Військово-політична доктрина Ш. Де Голля. Радянсько-французькі стосунки. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї. «Доктрина Брежнєва».

Тема 4. Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр).

План

1. Особливості світової політики у 1970-х – 1980-х рр.
2. Нова «східна політика» ФРН.
3. Американсько-радянські відносини у першій половині 1970-х років
4. Гельсінський процес та проблеми європейської безпеки.
5. Згортання “розрядки”. Загострення міжнародної ситуації кінця 1970-х – початку 1980-х рр. XX ст.
6. Зовнішня політика західноєвропейських держав у другій половині 1970-х – середині 1980-х рр.
7. Налагодження американо-радянського діалогу в середині 1980-х рр.
8. Вирішення проблеми радикального скорочення стратегічних наступальних озброєнь.
9. Завершення “холодної війни”.

Література:

1. Бадах Ю. Г. “Холодна війна” та її виміри (1946-1991) / Ю. Г. Бадах. К.: КНТЕУ, 2009. – 456 с.
2. Джонсон П. Современность. Мир с двадцатых по девяностые годы: в 2-х т. / П. Джонсон; пер. с англ. В. Атанасов, Д. Матев. – М.: Аноубис, 1995.
3. Добрынин А.Ф. Сугубо доверительно. Посол в Вашингтоне при шести президентах США (1962-1986 гг.). М.: Автор, 1996. 688 с.
4. Кальвокоресси П. Мировая политика после 1945 года: В 2-х кн. / П. Кальвокоресси. М.: Междунар. отношения, 2000. 464 с.
5. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років: навчальний посібник / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. К.: Ліра-К, 2007. 366 с.
6. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999. 558 с.
7. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол.

В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.

8. Наринский М. М. История международных отношений, 1954-1975: Учеб. пособ. / М. М. Наринский. М. : РОССПЭН, 2004. 263 с.

9. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці / Р.А. Кривонос. К.: КНЕУ, 2004. 165 с.

10. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. Посіб / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. 140 с.

Основний зміст

Передумови розрядки міжнародної напруги (детанту). Нова «східна політика» В. Брандта. Московський договір 1970 р. Нормалізація стосунків ФРН з країнами Східної Європи. Урегулювання проблеми Західного Берліну. Радянсько-американські угоди. Припинення війни у В'єтнамі. Гельсінський процес та проблеми європейської безпеки. «Ракетна криза» у Європі. Введення радянських військ до Афганістану. Загострення радянсько-американських стосунків. Стратегічна оборонна ініціатива Р. Рейгана. «Нове політичне мислення» та проблеми загальної безпеки. Налагодження американо-радянського діалогу в середині 1980-х рр. Вирішення проблеми радикального скорочення стратегічних наступальних озброєнь. Концепції «загальноєвропейського дому» М. Горбачова та «європейської конфедерації» Ф. Міттерана. Крах «доктрини Брежнєва». Об'єднання Німеччини. Паризька «Хартія для нової Європи» 1990 р. Розпуск РЕВ та ОВД. Розпад СРСР та СФРЮ. Крах біполярної структури світу.

Тема 5. Процеси європейської інтеграції у другій половині ХХ ст.

План

1. Початковий етап західноєвропейської інтеграції (до 1957 р.)
2. Підписання Римських угод та їх зміст.
3. Політика країн ЄЕС відносно колишніх колоніальних володінь.
4. Створення і розвиток ЄАВТ у 1960 – 1970-ті рр.
5. Зрушення в процесі західноєвропейської інтеграції на рубежі 1960 – 1970-х рр.
6. Вироблення механізму координації зовнішньополітичної діяльності країн ЄЕС наприкінці 60 – у середині 70-х рр. ХХ ст.
7. Західна Європа на шляху до Європейського Союзу в 1980-х – початку 1990-х рр.
8. Основні етапи підготовки “Угоди про Європейський Союз”
9. Реалізація “Угоди про Європейський Союз”.

Література:

1. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П.

Іваницька. К.:Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.

2. Капитонова Н.К. Приоритеты внешней политики Великобритании (1990-1997) / Н.К. Капитонова. М.: РОССПЭН, 1999. 143 с.

3. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. К., 2012. 759 с.

4. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці / Р.А. Кривонос. К.: КНЕУ, 2004. 165 с.

5. Крушинський В. Ю. Британська Європа чи Європейська Британія: Велика Британія в європейських інтеграційних процесах / В. Ю. Крушинський. К.: ВПЦ «Київській ун-т», 2003. 214 с.

6. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.

7. Мартинов А. Ю. Об'єднання Німеччини: від "Боннської" до "Берлінської" республіки (1990-2005 рр.) / А. Ю. Мартинов. К. : Ін-т історії України НАНУ, 2006. 416 с.

8. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / Філіпенко А.С., Будкін В.С., Дудченко М.А. та ін. К.: Знання України, 2004. 304 с.

9. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.

10. Яковенко Н.Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство / Н.Л. Яковенко. К.: Науковий світ, 2003. 227 с.

Основний зміст

Початковий етап західноєвропейської інтеграції (до 1957 р.). Підписання Римських угод та їх зміст. Політика країн ЄЕС відносно колишніх колоніальних володінь. Створення і розвиток ЄАВТ у 1960 – 1970-ті рр. XX ст. Зрушення в процесі західноєвропейської інтеграції на рубежі 1960 – 1970-х рр.. Вироблення механізму координації зовнішньополітичної діяльності країн ЄЕС наприкінці 1960 – у середині 1970-х рр. Західна Європа на шляху до європейського союзу в 1980-х – початку 1990-х рр. Основні етапи підготовки "Угоди про Європейський Союз". Реалізація "Угоди про Європейський Союз".

Тема 6. Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині XX ст.

План

1.Вирішення територіальних проблем у Центрально-Східній Європі в середині 40-х рр.

2. Підпорядкування зовнішньої політики країн ЦСЄ радянському диктату. Конфлікт між СРСР і Югославією.

3. Міжнародні відносини всередині європейського «соціалістичного табору» у 1950-х – на поч. 1980-х рр.
4. Крах тоталітарних комуністичних режимів у країнах ЦСЄ та вироблення ними нового зовнішньополітичного курсу
5. Міжнародне становище і зовнішня політика Балканських держав у 1990-ті рр.
6. Відносини незалежної України з державами ЦСЄ.

Література:

1. Валента И. Советское вторжение в Чехословакию 1968 г. / Предисловие А.Дубчека. Перевод с английского. М. Прогресс. 1991. 320с.
2. Гиренко Ю. Сталин – Тито / Ю. Гиренко. - М.: Политиздат, 1991. 449 с.
3. Дюрозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б. Дюрозель. К.: Основи, 1995. 903 с.
4. История антикоммунистических революций конца XX века: Центральная и Юго-Восточная Европа / [отв. ред. Ю.С. Новопашин]; Ин-т славяноведения РАН. Наука, 2007. 397 с.
5. Історія західних та південних слов'ян: XX століття /Є.П.Пугач, С.Ю.Страшнюк, Р.М.Постоловський та ін. Х.: Око, 1998.464 с.
6. Кальвокоресси П. Мировая политика после 1945 года: В 2-х кн. / П. Кальвокоресси. М.: Междунар. отношения, 2000. 464 с.
7. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999. 558 с.
8. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжолі. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
9. Пономарева Е.Г. Новые государства на Балканах: Монография / Е.Г. Пономарева. - М.: МГИМО-Университет, 2010. - 252 с.
10. Постоловський Р.М. Встановлення тоталітарних режимів у країнах Центральної та Південно-Східної Європи (1944–1953): Хрестоматія для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів України / Р.М. Постоловський, Є.П. Пугач, С.Ю. Страшнюк. Харків: Бізнес інформ, 2000. 470 с.
11. Системная история международных отношений в 2-х т. / Под ред. А. Д. Богатурова. Т. 2. События 1945-2003 гг. М.: Культурная революция, 2006. 720 с.

Основний зміст

Вирішення територіальних проблем у ЦСЄ в середині 1940-х рр. Підпорядкування зовнішньої політики країн ЦСЄ радянському диктату. Конфлікт між СРСР і Югославією. Міжнародні відносини всередині європейського «соціалістичного табору» у 1950-х – на поч. 1980-х рр..

Утворення Ради економічної взаємодопомоги та Організації Варшавського договору. Головні напрями діяльності РЕВ та ОВД. Громадсько-політичні кризи у Польщі, Угорщині, Чехословаччині та їх міжнародні наслідки. Вплив радянської «перебудови» на зовнішньополітичні орієнтири країн Східної Європи. Крах тоталітарних комуністичних режимів у країнах ЦСЄ та вироблення ними нового зовнішньополітичного курсу. Міжнародне становище і зовнішня політика ЦСЄ у 1990-ті рр.. Відносини незалежної України з державами ЦСЄ.

Тема 7. Американська система міжнародних відносин у другій половині ХХ ст.

План

1. Основи зовнішньої політики США у другій половині ХХ ст.
2. Зовнішня політика Канади у другій половині ХХ ст.
3. Причини укладення договору “Про оборону Західної півкулі” та його зміст.
4. Підготовка і підписання статуту Організації американських держав.
5. Політика США в Латинській Америці наприкінці 1940-х – наприкінці 1950-х рр.
6. Карибська криза та її наслідки.
7. Політика США в Латинській Америці в 1960-х – 1970-х рр.
8. Еволюція латиноамериканської політики США наприкінці 1980-х-середині 1990-х рр.
9. Латиноамериканська політика західноєвропейських держав у повоєнний період.

Література:

1. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / З. Бжезінський. Львів: Лілея-НВ, 2000. 236 с.
2. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство / З. Бжезінський К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 203 с.
3. Добрынин А.Ф. Сугубо доверительно. Посол в Вашингтоне при шести президентах США (1962-1986 гг.). М.: Автор, 1996. 688 с.
4. Дюрозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б. Дюрозель. К.: Основи, 1995. 903 с.
5. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
6. Киссинджер Г. Дипломатія / Г. Киссинджер. М.: Ладомир, 1997. 848 с.
7. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
8. Мальков В. Л. Путь к имперству: Америка в первой половине ХХ в. / В. Л. Мальков. М.: Наука, 2004. 604 с.
9. Мировая политика и международные отношения в 1990-е годы:

взгляды американских и французских исследователей / ред. М. М. Ле-бедева, П. А. Цыганкова. М.: Московский общественный научный фонд, 2001. 172 с.

10. Фурсенко А. А., Нафтали Т. Безумный риск. Секретная история Кубинского ракетного кризиса 1962 г. М.: РОССПЭН, 2006. 543 с.

11. Сударев В.П. Две Америки после окончания "холодной войны" / В. П. Сударев ; Ин-т Латинской Америки РАН. – М. : Наука, 2004. – 205 с.

Основний зміст

Основи зовнішньої політики США у другій половині ХХ ст. Зовнішня політика Канади: між залежністю і самостійністю. Латиноамериканський напрямок зовнішньої політики США. Причини укладення договору “Про оборону Західної півкулі” та його зміст. Підготовка і підписання статуту Організації американських держав. Політика США в Латинській Америці наприкінці 1940-х – наприкінці 1950-х рр., Доктрина Д. Ейзенхауера. Причини вироблення і сутність програми “Союз заради прогресу”. Карибська криза 1962 р. та її наслідки. Еволюція політики США в Латинській Америці в середині 1960-х – 1970-х рр. Вирішення проблеми Панамського каналу. “Документ Санта-Фе” і “Карибська ініціатива” Р.Рейгана. Фолклендська війна та її наслідки. Політика адміністрації Рейгана в Центральній Америці у 1980-х рр.. Еволюція латиноамериканської політики США наприкінці 1980-х- середині 1990-х рр. Латиноамериканська політика західноєвропейських держав у повоєнний період.

Тема 8. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці у другій половині ХХ ст.

План

1.Зростання ролі країн Близького і Середнього Сходу в міжнародних відносинах після Другої світової війни. Створення Ліги арабських держав.

2.Міжнародно-правовий аспект палестинської проблеми у середині та другій половині 1940-х рр.

3. Міжнародні відносини на Близькому Сході у 1950-х – 1960-х рр.

4. Міжнародні відносини на Близькому Сході у 1957-х – 1980-х рр.

5. Ісламський фактор у міжнародних відносинах на Близькому Сході наприкінці 1980-х рр.

6. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході наприкінці 1980-х - 1990-х рр.

7. Перетворення Африки на суб'єкт міжнародних відносин.

8. Створення, структура та головні напрями діяльності Організації Африканської Єдності.

9. Тропічна Африка в системі світових і регіональних міжнародних відносин 1970-х – початку 1980-х рр.

10. Міжнародні відносини і зовнішня політика країн Африки у 1990-і роки.

Література:

1. Бабушкин Ю.Д. Ирано-иракская война. Положение в Персидском заливе / Ю.Д. Бабушкин. М.: Знание, 1987. 87 с.
2. Бакланов А.Г. Ближний Восток на рубеже XXI века: к созданию системы региональной безопасности / А. Бакланов. М.: МГИМО, 2001. 245 с.
3. Кон-Шербок Д. Палестино-израильский конфликт: Две точки зрения / Д. Кон-Шербок, Д. Эль-Алами. М.: Изд.-торговый дом «Гранд», Фаир-пресс, 2002. 316 с.
4. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999. 558 с.
5. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
6. Наринский М. М. История международных отношений, 1954-1975: Учеб. пособ. / М. М. Наринский. М. : РОССПЭН, 2004. 263 с.
7. Ниязматов Ш.А. Ирано-иракский конфликт: Исторический очерк / Ш.А. Ниязматов. М.: Наука, 1989. 174 с.
8. Олимпиев А.Ю. Ближний и Средний Восток: актуальные проблемы международных отношений / А.Ю. Олимпиев. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. 240 с.
9. Примаков Е.М. Конфиденциально: Ближний Восток на сцене и за кулисами (вторая половина XX – начало XXI века) / Е.М. Примаков. М.: ИИК «Российская газета», 2006. 384 с.

Основний зміст

Зростання ролі країн Близького і Середнього Сходу в міжнародних відносинах після Другої світової війни. Створення Ліги арабських держав. Міжнародно-правовий аспект палестинської проблеми на середину 1940-х рр. Революція “Вільних офіцерів” 1952 р. в Єгипті та її міжнародні наслідки. Суецька криза 1956 р. Зміцнення міжнародного становища Ізраїлю наприкінці 1950-х – на початку 1960-х рр. “Шестиденна війна” 1967 р. та її наслідки. Спроби мирного урегулювання близькосхідного конфлікту наприкінці 1960-х – на початку 1970-х рр. Четверта арабо-ізраїльська війна та її міжнародні наслідки, Кемп-девідські угоди з близькосхідного урегулювання. Ісламський фактор у міжнародних відносинах на Близькому Сході наприкінці 80-х рр. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході наприкінці 80-х - на початку 90-х рр. Загострення громадянської війни в Лівані наприкінці 80-х рр. Вироблення і реалізація ліванської хартії національної згоди. Ірано-іракський конфлікт та його урегулювання. Іракська агресія проти. Операція “Буря в пустелі” та її результати. Стан близькосхідного конфлікту наприкінці XX ст.

Перетворення Африки на суб’єкт міжнародних відносин. Крах колоніальної системи. Активізація африканської дипломатії в ООН на початку 1960-х рр. Створення Організації Африканської Єдності, її структура і програма діяльності. Роль ОАЄ в урегулюванні регіональних конфліктів в Африці у 1960-і рр. Тропічна Африка в системі світових і регіональних міжнародних відносин 1970-х – початку 1980-х рр. Проголошення Сахарської

Арабської Демократичної Республіки і проблема її міжнародного визнання, Ефіопсько-сомалійський конфлікт 1977 – 1978 рр. та його наслідки. Міжнародні аспекти процесу деколонізації Південної Родезії. Падіння режиму апартеїду в ПАР. Міжнародні відносини і зовнішня політика країн Африки у 1990-і рр. Проблема урегулювання регіональних конфліктів в Африці. Міжнародний аспект Заїрської (Конголезької) кризи другої половини 1990-х років. Африканська політика США. Регіональна співпраця африканських держав.

Тема 9. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині XX ст.

План

1. Японія в системі міжнародних відносин АТР у другій половині XX ст..
2. Корейська війна 1950-1953 рр. і її вплив на стан міжнародних відносин в АТР.
3. Радянсько-китайське протистояння в контексті регіональної безпеки.
4. Індокитайський конфлікт: витоки, сутність, урегулювання.
5. Асоціація країн Південно-Східної Азії в регіональній системі міжнародних відносин.
6. Особливості зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії.
7. Проблема глобальної безпеки в АТР на рубежі XX-XXI ст.
8. Утвердження нових незалежних держав Південної і Південно-Східної Азії. Зовнішня політика країн Південної та Південно-Східної Азії в 50-х – на початку 60-х рр. XX ст.
9. Міжнародне становище і зовнішня політика Туреччини та Ірану в другій половині 1940-х – 1980-ті рр.
10. Міжнародні відносини у Південно-Східній Азії в другій половині 1960-х - на початку 1980-х рр.
11. Міжнародне становище і зовнішня політика Афганістану.
12. Зовнішня політика Китайської Народної Республіки (кінець 1940-х – кінець 1970-х рр.).
13. Зовнішня політика країн Південно-Східної Азії у 1980-1990-і рр. XX ст.
14. Еволюція руху неприєднання у 1980-1990-і роки.

Література:

1. Белокреницкий В.Я. Восток в мирополитических процессах. Азия и Африка в истории международных отношений и современной мировой политике / В.Я. Белокреницкий. М.: Институт востоковедения РАН, 2010. 320 с.
2. Богатуров А. Д. Великие державы на Тихом океане. История и теория международных отношений в Восточной Азии после Второй мировой войны 1945-1995 / А. Д. Богатуров. М.: Сьюита, 1997. 349, [2] с.
3. Брекк Б. Вьетнамский кошмар / Б. Брекк; [пер. с англ. К. Бокова]. М.: Эксмо, 2008. 247 с.
4. Воскресенский А. Д. Китай и Россия в Евразии: Историческая динамика политических взаимовлияний / А. Д. Воскресенский. М.: Муравей,

2004. – 600 с.

5. Воскресенский А. Д. Китай и Россия: теория и история межгосударственных отношений / А. Д. Воскресенский. М.: Общественный научный фонд; ООО «Издательский центр научных и учебных программ», 1999. 408 с.

6. Виноградов А. В. Китайская модель модернизации. Поиски новой идентичности. 2-е изд, испр. и доп. / А.В. Виноградов. М.: НОФМО, 2008. 368 с.

7. Гончарук А. Доки не стерлася добра пам'ять... Україна – Китай: нереалізовані можливості та невтрачені перспективи / А. Гончарук // Політика і час. 1999. № 2.

8. Дэвидсон Ф. Война во Вьетнаме (1946 – 1975) / Ф. Дэвидсон. М.: Изографус, Эксмо, 2002. 861 с.

9. Ігнат'єв П.М. Індія на шляху до лідерства в Південній Азії / П.М. Ігнат'єв. Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. 504 с.

10. Ильинский М. Вьетнамский синдром. Война разведок / М.М. Ильинский. М.: Эксмо, 2005. 672 с.

11. Козицький А.М. Новітня історія Азії та Африки: [Посіб. для студ. істор. і гуманітар. фак-тів ун-в] / А.М. Козицький. Львів: Афіша, 2004. 430 с.

12. Ляховский А. А. Пламя Афгана /А.А. Ляховский. М.: «Вагриус», 1999. 608 с.

13. Малетин Н. П. Вьетнам в системе международных отношений Юго-Восточной Азии (1976-1994 гг.): МГИМО МИД РФ. М., 1995.

14. Марсден П. Талибан: Война и религия в Афганистане / П. Марсден: [пер. с нем.]. М.: Городец, 2002. 320 с.

15. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.

16. Пронь С. В. США та Японія в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (50-90-ті роки ХХ ст.) / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ, 2003. 244 с.

17. Торкунов А. В. Загадочная война: корейский конфликт 1950-1953 годов / Торкунов А. В. РОССПЭН. М., 2000. 310 с.

18. Юрлов Ф. Индия в мировой политике / Ф. Юрлов // Азия и Африка сегодня. 2005. №4. С. 25-30; № 5. С. 16-22; № 7. С. 32-36.

Основний зміст

Проблема повоєнного мирного урегулювання з Японією. Японія в системі міжнародних відносин азійсько-тихоокеанського регіону сер. 1950-х – 1970-х рр. Нормалізація японо-китайських стосунків. “Договір про мир і дружбу”. Відносини Японії з країнами АСЕАН. Стратегічне співробітництво Японії зі США. Японо-китайські відносини у 1980-ті – 1990-ті роки. Невирішені проблеми російсько-японських взаємовідносин. Тайванська проблема в системі азійсько-тихоокеанських міждержавних відносин. Корейська війна 1950 – 1953 рр. та її вплив на стан міжнародних відносин в азійсько-тихоокеанському регіоні. Радянсько-китайське протистояння в контексті регіональної безпеки

другої половини ХХ ст. Індокитайський конфлікт: витоки, сутність, урегулювання. Асоціація Країн Південно-Східної Азії в регіональній системі міжнародних відносин.

Утвердження нових незалежних держав Південної і Південно-Східної Азії. Міжнародні відносини у Південній і Південно-Східній Азії в 1950-х – на початку 1960-х рр. міжнародне становище і зовнішня політика Туреччини та Ірану в другій половині 1940-х – 1980-ті рр. Бандунгська конференція. Рух неприєднання. Міжнародні відносини у Південно-Східній Азії в другій половині 1960-х - на початку 1980-х рр. Міжнародне становище і зовнішня політика Афганістану. Зовнішня політика Китайської Народної Республіки в кінці 1940-х – 1970-ті рр, Зовнішня політика країн Південно-Східної Азії у 1980-1990-і рр. Еволюція руху неприєднання у 1980-1990-ті рр. Особливості зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії,.

Тема 10. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку ХХІ ст.

План

1. Концептуалізація міжнародних відносин.
2. Глобальні тенденції світової політики. Перехідний період від біполярної системи міжнародних відносин наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
3. Сучасна європейська система міжнародних відносин: базові компоненти та динаміка розвитку.
4. Організація безпеки та співробітництва в Європі.
5. ЄС у 2000-і роки: процес розширення та новітні трансформаційні процеси. Брекзит 2016 р.
6. НАТО у 1999 – 2018 рр. Рада Європи і розширення просторових рамок діяльності. Проблеми військової безпеки в Європі.
7. Вплив економічної кризи 2008-2013 рр. на міжнародні відносини в Європі.
8. Балканський регіон після розпаду СФРЮ.
9. Загострення дискусій в ЄС з ключових питань міжнародних відносин.

Література:

1. Бебик В. М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика / В. М. Бебик, С. О. Шергін, Л. О. Дегтерьова. К.: Університет «Україна», 2006. 208 с.
2. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П. Іваницька. К.:Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
3. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.
4. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. К., 2012. 759 с.

5. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці / Р.А. Кривонос. К.: КНЕУ, 2004. 165 с.
6. Крушинський В. Ю. Британська Європа чи Європейська Британія: Велика Британія в європейських інтеграційних процесах / В. Ю. Крушинський. К.: ВПЦ «Київській ун-т», 2003. 214 с.
7. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.
8. Мартинов А. Ю. Об'єднання Німеччини: від "Боннської" до "Берлінської" республіки (1990-2005 рр.) / А. Ю. Мартинов. К. : Ін-т історії України НАНУ, 2006. 416 с.
9. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / Філіпенко А.С., Будкін В.С., Дудченко М.А. та ін. К.: Знання України, 2004. 304 с.
10. Шамраєва В. М. Спільна міграційна політика ЄС в контексті євроінтеграційних устремлінь України / В. М. Шамраєва // Актуальні проблеми державного управління. - 2009. - № 2. - С. 305-312.
11. Яковенко Н.Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство / Н.Л. Яковенко. К.: Науковий світ, 2003. 227 с.

Основний зміст

Концептуалізація міжнародних відносин. Глобальні тенденції світової політики. Європейська система міжнародних відносин: базові компоненти та динаміка розвитку. Організація безпеки та співробітництва в Європі. ЄС: процес розширення та новітні трансформаційні процеси. Брекзит 2016 р. – вихід Великої Британії з ЄС. НАТО у 1999 – 2018 рр. Рада Європи і розширення просторових рамок діяльності. Проблеми військової безпеки в Європі. Вплив економічної кризи 2008-2013 рр. на міжнародні відносини в Європі. Балканський регіон після розпаду СФРЮ. Загострення дискусій в ЄС з ключових питань міжнародних відносин.

Тема 11. Міжнародні відносини на пострадянському просторі

План

1. Основні параметри пострадянського простору.
2. СНД: передумови створення, структура, компетенція, функціонування.
3. Євразійське економічне співтовариство. Митний союз.
4. Проблеми безпеки та військово-політична взаємодія пострадянських держав.
5. Організація договору колективної безпеки.
6. Позарегіональні актори на пострадянському просторі (ЄС, США, КНР).

Література:

1. Воскресенский А. Д. Китай и Россия в Евразии: Историческая динамика

политических взаимовлияний / А. Д. Воскресенский. М.: Муравей, 2004. – 600 с.

2. Воскресенский А. Д. Китай и Россия: теория и история межгосударственных отношений / А. Д. Воскресенский. М.: Общественный научный фонд; ООО «Издательский центр научных и учебных программ», 1999. 408 с.

3. Мировая политика: Учеб. пособ. / Под ред. С. В. Картунова. М.: ГУ–ВШЭ, 2007. 556 с.

4. Мировая политика и международные отношения: Учеб. пособ. / Под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. СПб.: Питер, 2008. 448 с.

5. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.

6. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.

7. Лидерство и конкуренция в мировой системе: Россия и США [Отв. ред. А.Д. Богатуров, Т.А. Шакленина]. — М.: Красанд, 2010.

8. Расширение Европейского Союза и Россия / под ред. О.В. Буториной, Ю.А. Борко ; МГИМО(У) МИД России ; Ин-т Европы РАН. М. : Деловая литература , 2006. 567 с.

9. Широкопад А.Б. Россия и Китай. Конфликты и сотрудничество / А.Б. Широкопад. М.: Вече, 2004. 448 с.

Основний зміст

Основні параметри пострадянського простору. Феномен «нової Східної Європи». Економічно-соціальні характеристики пострадянського простору та інтеграційні процеси. Утворення та діяльність Співдружності незалежних держав (СНД). Особливості зовнішньополітичного вектору Естонії, Латвії, Литви. Закавказький регіон у міжнародних відносинах. Євразійське економічне співтовариство та Митний союз. Проблеми безпеки та військово-політична взаємодія в регіоні. Організація договору про колективну безпеку. Позарегіональні актори (ЄС, США, Китай) на пострадянському просторі.

Тема 12. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці на початку ХХІ ст.

План

1. Близькосхідний конфлікт на сучасному етапі.
2. Революції в арабських державах 2011 р. Зовнішньополітичні наслідки «Арабської весни».
3. Сучасна зовнішня політика Ірану.
4. Регіональна політика Туреччини у 2000-х рр.
5. Розвиток ситуації в Афганістані на початку ХХІ ст. Феномен міжнародного тероризму у сучасних міжнародних відносинах.

6. Становище держав Африки у сучасній системі міжнародних відносин.
7. Африканська політика провідних західних держав та КНР.

Література:

1. Белокреницкий В.Я. Восток в мирополитических процессах. Азия и Африка в истории международных отношений и современной мировой политике / В.Я. Белокреницкий. М.: Институт востоковедения РАН, 2010. 320 с.
2. Будагьянц М. Виклики «Арабської весни»: соціально-психологічний та соціально-політичний аналіз / М. Будагьянц, Л. Осьодло // Наук. вісн. Львів. держ. у-ту внутр. справ. – 2014. – № 1. – С. 48–57.
3. Мировая политика и международные отношения: Учеб. пособ. / Под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. СПб.: Питер, 2008. 448 с.
4. Олимпиаев А.Ю. Ближний и Средний Восток: актуальные проблемы международных отношений / А.Ю. Олимпиаев. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. 240 с.
5. Панарин А. С. Стратегическая нестабильность в XXI веке / А. С. . Панарин. – М.: Эксмо; Алгоритм, 2004. – 636 с.
6. Примаков Е.М. Конфиденциально: Ближний Восток на сцене и за кулисами (вторая половина XX – начало XXI века) / Е.М. Примаков. М.: ИИК «Российская газета», 2006. 384 с.
7. Современные глобальные проблемы мировой политики / Кулагин В. М., Лебедева М. М., Барабанов О. Н. и др. М.: Аспект Пресс, 2009. 256 с.
8. Труевцев К. М. «Арабская весна» – ход, акторы, технология и промежуточные итоги / К. М. Труевцев // Журнал политической философии и социологии политики «Полития. Анализ. Хроника. Прогноз». – 2012. – № 1 (64). – С. 21–32.
9. Федорова И.Е. Иран – США: диалог и противостояние / И.Е. Федорова. М.: ИВ РАН, 2004. 139 с.
10. Черновецкий В.М. Запад и Восток: столкновение цивилизаций / В.М. Черновецкий. Ростов н/Д: Феникс, 2007. 331 с.

Основний зміст

Близькосхідний конфлікт на сучасному етапі. Революції в арабських країнах 2011 р. Зовнішньополітичні наслідки «Арабської весни». Громадянська війна в Сирії та її вплив на сучасні міжнародні відносини. Сучасна зовнішня політика Ірану. Посилення Туреччини та її регіональна політика у 2000-х рр. Ситуація в Афганістані. Феномен міжнародного тероризму у сучасних міжнародних відносинах. Становище держав Африки у сучасній системі міжнародних відносин. Економічне співтовариство країн Західної Африки. Африканська політика провідних західних держав. Політика КНР в Африці.

Тема 13. Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку XXI ст.

План

1. Загальна характеристика міжнародних відносин в Азії та АТР на початку

XXI ст.

2. Сучасна зовнішня політика Індії та Пакистану.
3. Сучасна зовнішня політика КНР.
4. Проблеми безпеки в АТР на сучасному етапі.
5. Корейський півострів наприкінці XX – на початку XXI ст.
6. Зовнішня політика Японії на сучасному етапі.
7. АСЕАН: мета, структура, еволюція діяльності.
8. Основні параметри зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії.

Література:

1. Белокреницкий В.Я. Восток в мирополитических процессах. Азия и Африка в истории международных отношений и современной мировой политике / В.Я. Белокреницкий. М.: Институт востоковедения РАН, 2010. 320 с.
2. Виноградов А. В. Китайская модель модернизации. Поиски новой идентичности. 2-е изд, испр. и доп. / А.В. Виноградов. М.: НОФМО, 2008. 368 с.
3. Воскресенский А. Д. Китай и Россия в Евразии: Историческая динамика политических взаимовлияний / А.Д. Воскресенский. М.: Муравей, 2004. 600 с.
4. Ігнат'єв П.М. Індія на шляху до лідерства в Південній Азії / П.М. Ігнат'єв. Чернівці: Книги – XXI, 2006. 504 с.
5. Крупянко М.И. Восточная Азия после «холодной войны»: зона конфронтации или сотрудничества? / М.И. Крупянко / Ин-т востоковедения РАН. М.: Изд-во вост. лит-ры, 2006. 280 с.
6. Марсден П. Талибан: Война и религия в Афганистане / П. Марсден: [пер. с нем.]. М.: Городец, 2002. 320 с.
7. Мировая политика и международные отношения: Учеб. пособ. / Под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. СПб.: Питер, 2008. 448 с.
8. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.
9. Панарин А. С. Стратегическая нестабильность в XXI веке / А. С. . Панарин. М.: Эксмо; Алгоритм, 2004. 636 с.
10. Современные глобальные проблемы мировой политики / Кулагин В. М., Лебедева М. М., Барабанов О. Н. и др. М.: Аспект Пресс, 2009. 256 с.
11. Черновецкий В.М. Запад и Восток: столкновение цивилизаций / В.М. Черновецкий. Ростов н/Д: Феникс, 2007. 331 с.
12. Юрлов Ф. Индия в мировой политике / Ф. Юрлов // Азия и Африка сегодня. 2005. № 4. С. 25-30; № 5. С. 16-22; № 7. С. 32-36.

Основний зміст

Загальна характеристика регіональних систем міжнародних відносин в Азії та АТР. Зовнішня політика Індії на сучасному етапі. Проблема індійсько-пакистанських відносин. Зовнішня політика Пакистану. Фактор ядерного

статусу Індії та Пакистану. Регіональна політика КНР. Основи зовнішньої політики держав Південної Азії. Проблеми безпеки в АТР. Корейський півострів в системі міжнародних відносин. Перша зустріч лідерів КНДР та Південної Кореї (2018). Сучасна зовнішня політика Японії. Діяльність АСЕАН. Прийняття Статуту АСЕАН (2007) Шанхайська організація співробітництва. Основні параметри зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії.

Тема 14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку ХХІ ст.

План

1. Зовнішня політика адміністрації Д. Буша-молодшого.. "Нова стратегія безпеки США".
2. Концепція американського світового лідерства в зовнішній політиці Б. Обама.
3. Наміри та крах проведення політики «перезавантаження» у відносинах США з Росією.
4. Корегування зовнішньої політики адміністрацією Д. Трампа.
5. Загострення сучасних американсько-китайських відносин.
6. Основи сучасної зовнішньої політики Канади.
7. Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА).
8. Латинська Америка в системі сучасних міжнародних відносин.

Література:

1. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство / З. Бжезінський К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 203 с.
2. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
3. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.
4. Перепелиця Г. М. Асиметрія міжнародних відносин / Г. М. Перепелиця, О. В. Заремба, Пол Д'аньєрі [та ін]; за ред. Г. М. Перепелиці, О. М. Субтельного. К.: Видавничий дім «Стилос», 2005. 555 с.
5. Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар / Дж. Стігліц. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. 362 с.
6. Сударев В.П. Две Америки после окончания "холодной войны" / В. П. Сударев ; Ин-т Латинской Америки РАН. – М. : Наука, 2004. – 205 с.
7. США і світ ХХІ століття : монографія / Пахомов Ю.М., Коваль І. М., Шергін С.О. та інші. – К.: Центр вільної преси, 2013. -620 с.
8. Шамраєва В. М. Основи зовнішньополітичної концепції президента Б. Обама / В. М. Шамраєва // Теорія та практика державного управління.–2012.– Вип 2 (37). С. 407-414.

Основний зміст

Зовнішньополітична доктрина США на сучасному етапі. Прагнення збереження світового лідерства. Зовнішня політика адміністрації Д. Буша-молодшого. Теракти 11 вересня 2001 р. в Нью-Йорку та їх міжнародні наслідки. "Нова стратегія безпеки США" 2002 р. Вторгнення США в Ірак. Експорт демократії («кольорові революції»). Вихід США з системи ПРО. Концепція американського світового лідерства в зовнішній політиці Б. Обама. Наміри та крах проведення політики «перезавантаження» у відносинах з Росією. Зміни іракського вектору зовнішньої політики США. Корегування зовнішньої політики адміністрацією Д. Трампа. Загострення американсько-китайських відносин. Сутність ситуації «взаємного гарантованого економічного знищення» у відносинах США та Китаю. Основи зовнішньої політики Канади. Міжамериканська система міжнародних відносин. Організація американських держав. Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА). Латинська Америка в системі сучасних міжнародних відносин.

Тема 15. Зовнішня політика України після проголошення незалежності

План

1. Правові засади зовнішньої політики незалежної України.
2. Українські національні інтереси та їх забезпечення у вітчизняній міжнародній діяльності.
3. Відносини України та Російської Федерації періоду незалежності.
4. Пріоритети зовнішньополітичної діяльності України на пострадянському просторі.
5. Політика України щодо інтеграційних проектів на пострадянському просторі.
6. Сучасні українсько-американські відносини.
7. Політика України стосовно ЄС та країн Західної Європи.
8. Політика ЄС та країн Західної Європи стосовно України.
9. Міжнародно-правова база та механізм співробітництва України та ЄС.

Література:

1. Врублевський В. Український шлях. Начерки: геополітичне становище України та її національні інтереси. / В. Врублевський, В. Хорошковський. К. : Демократична Україна, 1997. 426 с.
2. Гончарук А. Доки не стерлася добра пам'ять... Україна – Китай: нереалізовані можливості та невтрачені перспективи // Політика і час. 1999. № 2.
3. Зленко А. Дипломатия и политика: Украина в процессе динамических геополитических перемен / А. Зленко. Х.: Фолио, 2004. 559 с.
4. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / С. В. Віднянський [та ін.]; НАН України, Інститут історії України. К.: Генеза, 2004. 616 с.

5. Кучик О. С. Зовнішня політика України: навчальний посібник / О. С. Кучик, О. А. Заяць. К.: Знання, 2010. 334 с.
6. Лотоцький С. Україна в світовому геополітичному просторі / С. Лотоцький, С. Трохимчук. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2002. 192 с.
7. Україна і світ: прагнення змін / М. Антонович, Н. Висоцька, С. Курбатов [та ін.]. К.: Дух і літера, 2010. 448 с.
8. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.
9. Щербак Ю. Україна: виклик і вибір: перспективи України в глобалізованому світі ХХІ століття / Ю. Щербак. К.: Дух і Літера, 2003. 578 с.

Основний зміст

Правові засади зовнішньої політики незалежної України. Закон України про національну безпеку 2003 р. Закон України про засади внутрішньої та зовнішньої політики України 2010 р. Українські національні інтереси та їх забезпечення у вітчизняній міжнародній діяльності. Відносини України та Російської Федерації періоду незалежності. Інтереси й стратегії України та Росії. Етапи українсько-російських відносин. Проблеми українсько-російських відносин та механізми їх подолання. Пріоритети діяльності України на пострадянському просторі. Інтереси України щодо країн пострадянського простору. Політика України щодо інтеграційних проєктів на пострадянському просторі: СНД, ЄврАзЕС, Союзної держави Росії та Білорусі. ГУУАМ: мета, основні напрями і перспективи діяльності. Інтереси України в ГУУАМ. Українсько-американські відносини. Місце США та України у системі зовнішньополітичних пріоритетів одна одної. Етапи українсько-американських відносин. Проблеми українсько-американських відносин та механізми їх подолання. Європейський Союз та країни Західної Європи у зовнішній політиці України. Відносини України та ЄС. Політика ЄС стосовно України. Інтереси України щодо ЄС. Міжнародно-правова база та механізм співробітництва України та ЄС. Відносини України з країнами Західної Європи. Ключові інтереси України щодо країн Західної Європи. Відносини України з Німеччиною, Францією, Великобританією. Відносини України з Італією, Іспанією, Португалією, країнами Північної Європи.

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

ІНСТРУКТИВНО–МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти : перший (бакалаврський)

галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність: 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітні програми : «Міжнародні відносини та регіональні студії» /
«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

спеціалізація : «Міжнародні відносини та регіональні студії» /
«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

вид дисципліни : обо'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладачі:

Шамраєва Валентина Михайлівна, доктор політичних наук,
професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та
безпеки ХНУ імені В.Н. Каразіна

Лиман Сергій Іванович, доктор історичних наук, професор кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства ХНУ імені В.Н. Каразіна

2018 / 2019 навчальний рік

«Міжнародні відносини та світова політика» – одна з базових дисциплін підготовки фахівців зі спеціальності 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Семінарські заняття покликані поглибити теоретичні та методологічні знання студентів з даної дисципліни, сприяти набуттю ними практичних навичок щодо аналізу стану сучасних міжнародних відносин та світової політики зарубіжних країн та України для розв'язання проблем інтеграції України у європейське та світове співтовариство.

В процесі підготовки питань на семінарські заняття та виконання студенти зобов'язані працювати з різноманітними джерелами інформації, допоміжною навчальною та науковою літературою, виявляти елементи самостійного наукового пошуку, намагатися створити об'єктивну картину політичної події. Студенти зобов'язані вміти аналізувати міжнародні відносини та зовнішню політику, розробляти стратегії зовнішньополітичної діяльності за результатами аналітичних досліджень і аналізу зарубіжного досвіду, використовуючи методи порівняльного аналізу, оцінювати ефективність діючих форм і методів державного управління зовнішньополітичною діяльністю держави за результатами аналізу програм, вітчизняного і зарубіжного досвіду їх реалізації використовуючи методи порівняльного та інституційного аналізу.

Тема 1. Вступ. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час.

План семінарського заняття

1. Предмет та завдання курсу.
2. Становлення системи міждержавних відносин у Давнину.
3. Міждержавні відносини доби Середньовіччя.
4. Міжнародні відносини Раннього Нового часу.
5. Вестфальська система міжнародних відносин
6. Міжнародні відносини під час Великої Французької революції та Наполеонівських воєн.
7. Віденська система міжнародних відносин.

Література:

1. Бабурин С. Н. Мир империй: Территория государства и мировой порядок / С. Н. Бабурин. СПб.: Изд-во Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2005. 769 с.
2. Басовская Н. И. Столетняя война : леопард против лилии / Н.И. Басовская. М.: Астрель; АСТ, 2003. 428 с.
3. Брандедж Д. Крестовые походы. Священные войны Средневековья / Д. Брандедж. М.: ЗАО «Центрполиграф», 2011. 320 с.
4. Веджвуд С. В. Тридцатилетняя война / С. В. Веджвуд. М.: АСТ, 2013. 576 с.
5. Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л.

Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с.

6. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку XX ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.

7. Коппель О.А. Міжнародні системи. Світова політика / О.А. Коппель. О.С. Пархомчук. К.: ФАДА, ЛТД. 2001. 224 с.

8. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.

9. Ивонина Л. И. Дипломатия Тридцатилетней войны / Л. И. Ивонина, А. Ю. Прокопьев А. Ю. Смоленск, 1996. 230 с.

10. Ревякин А. В. История международных отношений в Новое время: Учеб. пособ. М.: РОССПЭН, 2004. 262 с.

11. Романова Е.В. Путь к войне: развитие англо-германского конфликта, 1898-1914 гг. М.: МАКС Пресс, 2008. 328 с.

Тема 2. Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр.

План семінарського заняття

1. Причини Першої світової війни.
2. Перша світова війна як головний фактор світової політики 1914-1918 рр.
3. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин.
4. Світова економічна криза 1929-1933 рр. та її вплив на міжнародні відносини.
5. Крах Версальсько-Вашингтонської системи.
6. Причини та етапи Другої світової війни.
7. Особливості формування та діяльність антифашистської коаліції.
8. 8. Завершення та головні підсумки Другої світової війни.

Література:

1. Газін В.П. Економіка та зовнішня політика Веймарської республіки (1925-1933 рр.): Східноєвропейські аспекти / В.П. Газін. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільськ. держ. пед. ун-т, 1999. 152 с.

2. Горохов В. Н. История международных отношений. 1918-1939: Курс лекций / В. Н. Горохов. М. : Изд-во МГУ, 2004. 287 с.

3. Джонсон П. Современность. Мир с двадцатых по девяностые годы: в 2-х т. / П. Джонсон; пер. с англ. В. Атанасов, Д. Матев. – М.: Аноубис, 1995.

4. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б. Дюррозель. К.: Основи, 1995. 903 с.

5. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 632 с.

6. Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини XX ст. : у 2 ч. / Е. М. Кучменко. К. : ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.

7. Мальков В. Л. Путь к имперству: Америка в первой половине XX в. / В. Л. Мальков. М. : Наука, 2004. 604 с.

8. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.

9. Фалин В. М. Второй фронт: Антигитлеровская коалиция. Конфликт интересов / В. М. Фалин. М. : Центрполиграф, 2000. 574 с.

10. Цветков Г.М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945 рр.: Навч. посіб. / Г. М. Цветков. К.: Либідь, 1997. 232 с.

Тема 3. Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки).

План семінарського заняття

1. Сутність Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин.
2. Формування зовнішньополітичних доктрин СРСР та США після Другої світової війни.
3. Мирне врегулювання з колишніми союзниками Німеччини в Європі.
4. Причини та початок Холодної війни.
5. Підготовка і створення Західного Союзу та НАТО.
6. Німецьке питання в міжнародних відносинах у другій половині 1940-х – першій половині 1960-х рр.
7. Головні тенденції розвитку міжнародних відносин у 1950-1960-ті рр.
8. НАТО наприкінці 1950-х – у 1960-х рр.
9. «Доктрина Брежнєва».

Література:

1. Бадах Ю. Г. “Холодна війна” та її виміри (1946-1991) / Ю. Г. Бадах. К.: КНТЕУ, 2009. – 456 с.

2. Батюк В., Евстафьев Д. Первые заморозки. Советско-американские отношения в 1945-1950 гг. М.: Российский научный фонд, М. : РНФ, 1995, 253 с.

3. Джонсон П. Современность. Мир с двадцатых по девяностые годы: в 2-х т. / П. Джонсон; пер. с англ. В. Атанасов, Д. Матев. – М.: Аноубис, 1995.

4. Добрынин А.Ф. Сугубо доверительно. Посол в Вашингтоне при шести президентах США (1962-1986 гг.). М.: Автор, 1996. 688 с.

5. Кальвокоресси П. Мировая политика после 1945 года: В 2-х кн. / П. Кальвокоресси. М.: Междунар. отношения, 2000. 464 с.

6. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.

7. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років: навчальний посібник / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. К.: Ліра-К, 2007. 366 с.

8. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999. 558 с.

9. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжолі. К.: ВПЦ «Київський університет»,

2010. 863 с.

10. Наринский М. М. История международных отношений, 1954-1975: Учеб. пособ. / М. М. Наринский. М. : РОССПЭН, 2004. 263 с.

11. Печатнов В.О. От союза – к холодной войне : советско-американские отношения в 1945-1947 гг. : монография / В. О. Печатнов ; М. : МГИМО-Университет, 2006. 183 с.

12. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. Посіб / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. 140 с.

Тема 4. Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр).

План семінарського заняття

1. Особливості світової політики у 1970-х – 1980-х рр.
2. Нова «східна політика» ФРН.
3. Американсько-радянські відносини у першій половині 1970-х років
4. Гельсінський процес та проблеми європейської безпеки.
5. Згортання “розрядки”. Загострення міжнародної ситуації кінця 1970-х – початку 1980-х рр. ХХ ст.
6. Зовнішня політика західноєвропейських держав у другій половині 1970-х – середині 1980-х рр.
7. Налагодження американо-радянського діалогу в середині 1980-х рр.
8. Вирішення проблеми радикального скорочення стратегічних наступальних озброєнь.
9. Завершення “холодної війни”.

Література:

1. Бадах Ю. Г. “Холодна війна” та її виміри (1946-1991) / Ю. Г. Бадах. К.: КНТЕУ, 2009. – 456 с.
2. Джонсон П. Современность. Мир с двадцатых по девяностые годы: в 2-х т. / П. Джонсон; пер. с англ. В. Атанасов, Д. Матев. – М.: Аноубис, 1995.
3. Добрынин А.Ф. Сугубо доверительно. Посол в Вашингтоне при шести президентах США (1962-1986 гг.). М.: Автор, 1996. 688 с.
4. Кальвокоресси П. Мировая политика после 1945 года: В 2-х кн. / П. Кальвокоресси. М.: Междунар. отношения, 2000. 464 с.
5. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років: навчальний посібник / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. К.: Ліра-К, 2007. 366 с.
6. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999. 558 с.
7. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
8. Наринский М. М. История международных отношений, 1954-1975:

Учеб. пособ. / М. М. Наринский. М. : РОССПЭН, 2004. 263 с.

9. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці / Р.А. Кривонос. К.: КНЕУ, 2004. 165 с.

10. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. Посіб / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. 140 с.

Тема 5. Процеси європейської інтеграції у другій половині ХХ ст.

План семінарського заняття

1. Початковий етап західноєвропейської інтеграції (до 1957 р.)
2. Підписання Римських угод та їх зміст.
3. Політика країн ЄЕС відносно колишніх колоніальних володінь.
4. Створення і розвиток ЄАВТ у 1960 – 1970-ті рр.
5. Зрушення в процесі західноєвропейської інтеграції на рубежі 1960 – 1970-х рр.
6. Вироблення механізму координації зовнішньополітичної діяльності країн ЄЕС наприкінці 60 – у середині 70-х рр. ХХ ст.
7. Західна Європа на шляху до Європейського Союзу в 1980-х – початку 1990-х рр.
8. Основні етапи підготовки “Угоди про Європейський Союз”
9. Реалізація “Угоди про Європейський Союз”.

Література:

1. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.

2. Капитонова Н.К. Приоритеты внешней политики Великобритании (1990-1997) / Н.К. Капитонова. М.: РОССПЭН, 1999. 143 с.

3. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. К., 2012. 759 с.

4. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці / Р.А. Кривонос. К.: КНЕУ, 2004. 165 с.

5. Крушинський В. Ю. Британська Європа чи Європейська Британія: Велика Британія в європейських інтеграційних процесах / В. Ю. Крушинський. К.: ВПЦ «Київській ун-т», 2003. 214 с.

6. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.

7. Мартинов А. Ю. Об'єднання Німеччини: від “Боннської” до “Берлінської” республіки (1990-2005 рр.) / А. Ю. Мартинов. К. : Ін-т історії України НАНУ, 2006. 416 с.

8. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / Філіпенко А.С., Будкін В.С., Дудченко М.А. та ін. К.: Знання України, 2004. 304 с.

9. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.

10. Яковенко Н.Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство / Н.Л. Яковенко. К.: Науковий світ, 2003. 227 с.

Тема 6. Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині XX ст.

План семінарського заняття

1.Вирішення територіальних проблем у Центрально-Східній Європі в середині 40-х рр.

2. Підпорядкування зовнішньої політики країн ЦСЄ радянському диктату. Конфлікт між СРСР і Югославією.

3. Міжнародні відносини всередині європейського «соціалістичного табору» у 1950-х – на поч. 1980-х рр.

4. Крах тоталітарних комуністичних режимів у країнах ЦСЄ та вироблення ними нового зовнішньополітичного курсу

5. Міжнародне становище і зовнішня політика Балканських держав у 1990-ті рр.

6. Відносини незалежної України з державами ЦСЄ.

Література:

1. Валента И. Советское вторжение в Чехословакию 1968 г. / Предисловие А.Дубчека. Перевод с английского. М. Прогресс. 1991. 320с.

2. Гиренко Ю. Сталин – Тито / Ю. Гиренко. - М.: Политиздат, 1991. 449 с.

3. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б. Дюррозель. К.: Основи, 1995. 903 с.

4. История антикоммунистических революций конца XX века: Центральная и Юго-Восточная Европа / [отв. ред. Ю.С. Новопашин]; Ин-т славяноведения РАН. Наука, 2007. 397 с.

5. Історія західних та південних слов'ян: XX століття /Є.П.Пугач, С.Ю.Страшнюк, Р.М.Постоловський та ін. Х.: Око, 1998.464 с.

6. Кальвокоресси П. Мировая политика после 1945 года: В 2-х кн. / П. Кальвокоресси. М.: Междунар. отношения, 2000. 464 с.

7. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999. 558 с.

8. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.

9. Пономарева Е.Г. Новые государства на Балканах: Монография / Е.Г. Пономарева. - М.: МГИМО-Университет, 2010. - 252 с.

10. Постоловський Р.М. Встановлення тоталітарних режимів у країнах Центральної та Південно-Східної Європи (1944–1953): Хрестоматія для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів України / Р.М. Постоловський, Є.П. Пугач, С.Ю. Страшнюк. Харків: Бізнес інформ, 2000. 470 с.

11. Системная история международных отношений в 2-х т. / Под ред. А. Д. Богатурова. Т. 2. События 1945-2003 гг. М.: Культурная революция, 2006. 720 с.

Тема 7. Американська система міжнародних відносин у другій половині ХХ ст.

План семінарського заняття

1. Основи зовнішньої політики США у другій половині ХХ ст.
2. Зовнішня політика Канади у другій половині ХХ ст.
3. Причини укладення договору “Про оборону Західної півкулі” та його зміст.
4. Підготовка і підписання статуту Організації американських держав.
5. Політика США в Латинській Америці наприкінці 1940-х – наприкінці 1950-х рр.
6. Карибська криза та її наслідки.
7. Політика США в Латинській Америці в 1960-х – 1970-х рр.
8. Еволюція латиноамериканської політики США наприкінці 1980-х-середині 1990-х рр.
9. Латиноамериканська політика західноєвропейських держав у повоєнний період.

Література:

1. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / З. Бжезінський. Львів: Лілея-НВ, 2000. 236 с.
2. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство / З. Бжезінський К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 203 с.
3. Добрынин А.Ф. Сугубо доверительно. Посол в Вашингтоне при шести президентах США (1962-1986 гг.). М.: Автор, 1996. 688 с.
4. Дюрозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б. Дюрозель. К.: Основи, 1995. 903 с.
5. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
6. Киссинджер Г. Дипломатія / Г. Киссинджер. М.: Ладомир, 1997. 848 с.
7. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжолі. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
8. Мальков В. Л. Путь к имперству: Америка в первой половине ХХ в. / В. Л. Мальков. М.: Наука, 2004. 604 с.
9. Мировая политика и международные отношения в 1990-е годы:

взгляды американских и французских исследователей / ред. М. М. Ле-бедева, П. А. Цыганкова. М.: Московский общественный научный фонд, 2001. 172 с.

10. Фурсенко А. А., Нафтали Т. Безумный риск. Секретная история Кубинского ракетного кризиса 1962 г. М.: РОССПЭН, 2006. 543 с.

11. Сударев В.П. Две Америки после окончания "холодной войны" / В. П. Сударев ; Ин-т Латинской Америки РАН. – М. : Наука, 2004. – 205 с.

Тема 8. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці у другій половині XX ст.

План семінарського заняття

1.Зростання ролі країн Близького і Середнього Сходу в міжнародних відносинах після Другої світової війни. Створення Ліги арабських держав.

2.Міжнародно-правовий аспект палестинської проблеми у середині та другій половині 1940-х рр.

3. Міжнародні відносини на Близькому Сході у 1950-х – 1960-х рр.

4. Міжнародні відносини на Близькому Сході у 1957-х – 1980-х рр.

5. Ісламський фактор у міжнародних відносинах на Близькому Сході наприкінці 1980-х рр.

6. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході наприкінці 1980-х - 1990-х рр.

7. Перетворення Африки на суб'єкт міжнародних відносин.

8. Створення, структура та головні напрями діяльності Організації Африканської Єдності.

9. Тропічна Африка в системі світових і регіональних міжнародних відносин 1970-х – початку 1980-х рр.

10. Міжнародні відносини і зовнішня політика країн Африки у 1990-і роки.

Література:

1.Бабушкин Ю.Д. Ирано-иракская война. Положение в Персидском заливе / Ю.Д. Бабушкин. М.: Знание, 1987. 87 с.

2. Бакланов А.Г. Ближний Восток на рубеже XXI века: к созданию системы региональной безопасности / А. Бакланов. М.: МГИМО, 2001. 245 с.

3. Кон-Шербок Д. Палестино-израильский конфликт: Две точки зрения / Д. Кон-Шербок, Д. Эль-Алами. М.: Изд.-торговый дом «Гранд», Фаир-пресс, 2002. 316 с.

4. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999. 558 с.

5. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжолі. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.

6. Наринский М. М. История международных отношений, 1954-1975: Учеб. пособ. / М. М. Наринский. М. : РОССПЭН, 2004. 263 с.

7. Ниязматов Ш.А. Ирано-иракский конфликт: Исторический очерк /

Ш.А. Ниязатов. М.: Наука, 1989. 174 с.

8. Олимпиев А.Ю. Ближний и Средний Восток: актуальные проблемы международных отношений / А.Ю. Олимпиев. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. 240 с.

9. Примаков Е.М. Конфиденциально: Ближний Восток на сцене и за кулисами (вторая половина XX – начало XXI века) / Е.М. Примаков. М.: ИИК «Российская газета», 2006. 384 с.

Тема 9. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині XX ст.

План семінарського заняття

1. Японія в системі міжнародних відносин АТР у другій половині XX ст..
2. Корейська війна 1950-1953 рр. і її вплив на стан міжнародних відносин в АТР.
3. Радянсько-китайське протистояння в контексті регіональної безпеки.
4. Індокитайський конфлікт: витоки, сутність, урегулювання.
5. Асоціація країн Південно-Східної Азії в регіональній системі міжнародних відносин.
6. Особливості зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії.
7. Проблема глобальної безпеки в АТР на рубежі XX-XXI ст.
8. Утвердження нових незалежних держав Південної і Південно-Східної Азії. Зовнішня політика країн Південної та Південно-Східної Азії в 50-х – на початку 60-х рр. XX ст.
9. Міжнародне становище і зовнішня політика Туреччини та Ірану в другій половині 1940-х – 1980-ті рр.
10. Міжнародні відносини у Південно-Східній Азії в другій половині 1960-х - на початку 1980-х рр.
11. Міжнародне становище і зовнішня політика Афганістану.
12. Зовнішня політика Китайської Народної Республіки (кінець 1940-х – кінець 1970-х рр.).
13. Зовнішня політика країн Південно-Східної Азії у 1980-1990-і рр. XX ст.
14. Еволюція руху неприєднання у 1980-1990-і роки.

Література:

1. Белокреницкий В.Я. Восток в мирополитических процессах. Азия и Африка в истории международных отношений и современной мировой политике / В.Я. Белокреницкий. М.: Институт востоковедения РАН, 2010. 320 с.

2. Богатуров А. Д. Великие державы на Тихом океане. История и теория международных отношений в Восточной Азии после Второй мировой войны 1945-1995 / А. Д. Богатуров. М.: Сьюита, 1997. 349, [2] с.

3. Брекк Б. Вьетнамский кошмар / Б. Брекк; [пер. с англ. К. Бокова]. М.: Эксмо, 2008. 247 с.

4. Воскресенский А. Д. Китай и Россия в Евразии: Историческая динамика политических взаимовлияний / А. Д. Воскресенский. М.: Муравей, 2004. – 600 с.

5. Воскресенский А. Д. Китай и Россия: теория и история

межгосударственных отношений / А. Д. Воскресенский. М.: Общественный научный фонд; ООО «Издательский центр научных и учебных программ», 1999. 408 с.

6. Виноградов А. В. Китайская модель модернизации. Поиски новой идентичности. 2-е изд, испр. и доп. / А.В. Виноградов. М.: НОФМО, 2008. 368 с.

7. Гончарук А. Доки не стерлася добра пам'ять... Україна – Китай: нереалізовані можливості та невтрачені перспективи / А. Гончарук // Політика і час. 1999. № 2.

8. Дэвидсон Ф. Война во Вьетнаме (1946 – 1975) / Ф. Дэвидсон. М.: Изографус, Эксмо, 2002. 861 с.

9. Ігнат'єв П.М. Індія на шляху до лідерства в Південній Азії / П.М. Ігнат'єв. Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. 504 с.

10. Ильинский М. Вьетнамский синдром. Война разведок / М.М. Ильинский. М.: Эксмо, 2005. 672 с.

11. Козицький А.М. Новітня історія Азії та Африки: [Посіб. для студ. істор. і гуманітар. фак-тів ун-в] / А.М. Козицький. Львів: Афіша, 2004. 430 с.

12. Ляховский А. А. Пламя Афгана /А.А. Ляховский. М.: «Вагриус», 1999. 608 с.

13. Малетин Н. П. Вьетнам в системе международных отношений Юго-Восточной Азии (1976-1994 гг.): МГИМО МИД РФ. М., 1995.

14. Марсден П. Талибан: Война и религия в Афганистане / П. Марсден: [пер. с нем.]. М.: Городец, 2002. 320 с.

15. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.

16. Пронь С. В. США та Японія в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (50-90-ті роки ХХ ст.) / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ, 2003. 244 с.

17. Торкунов А. В. Загадочная война: корейский конфликт 1950-1953 годов / Торкунов А. В. РОССПЭН. М., 2000. 310 с.

18. Юрлов Ф. Индия в мировой политике / Ф. Юрлов // Азия и Африка сегодня. 2005. №4. С. 25-30; № 5. С. 16-22; № 7. С. 32-36.

Тема 10. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку ХХІ ст.

План семінарського заняття

1. Концептуалізація міжнародних відносин.
2. Глобальні тенденції світової політики. Перехідний період від біполярної системи міжнародних відносин наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
3. Сучасна європейська система міжнародних відносин: базові компоненти та динаміка розвитку.
4. Організація безпеки та співробітництва в Європі.
5. ЄС у 2000-і роки: процес розширення та новітні трансформаційні процеси. Брекзит 2016 р.
6. НАТО у 1999 – 2018 рр. Рада Європи і розширення просторових рамок діяльності. Проблеми військової безпеки в Європі.

7. Вплив економічної кризи 2008-2013 рр. на міжнародні відносини в Європі.
8. Балканський регіон після розпаду СФРЮ.
9. Загострення дискусій в ЄС з ключових питань міжнародних відносин.

Література:

1. Бебик В. М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика / В. М. Бебик, С. О. Шергін, Л. О. Дегтерьова. К.: Університет «Україна», 2006. 208 с.
2. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
3. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.
4. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. К., 2012. 759 с.
5. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці / Р.А. Кривонос. К.: КНЕУ, 2004. 165 с.
6. Крушинський В. Ю. Британська Європа чи Європейська Британія: Велика Британія в європейських інтеграційних процесах / В. Ю. Крушинський. К.: ВПЦ «Київській ун-т», 2003. 214 с.
7. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.
8. Мартинов А. Ю. Об'єднання Німеччини: від "Боннської" до "Берлінської" республіки (1990-2005 рр.) / А. Ю. Мартинов. К. : Ін-т історії України НАНУ, 2006. 416 с.
9. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / Філіпенко А.С., Будкін В.С., Дудченко М.А. та ін. К.: Знання України, 2004. 304 с.
10. Шамраєва В. М. Спільна міграційна політика ЄС в контексті євроінтеграційних устремлінь України / В. М. Шамраєва // Актуальні проблеми державного управління. - 2009. - № 2. - С. 305-312.
11. Яковенко Н.Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство / Н.Л. Яковенко. К.: Науковий світ, 2003. 227 с.

Тема 11. Міжнародні відносини на пострадянському просторі

План семінарського заняття

1. Основні параметри пострадянського простору.
2. СНД: передумови створення, структура, компетенція, функціонування.
3. Євразійське економічне співтовариство. Митний союз.
4. Проблеми безпеки та військово-політична взаємодія пострадянських

держав.

5. Організація договору колективної безпеки.

6. Позарегіональні актори на пострадянському просторі (ЄС, США, КНР).

Література:

1. Воскресенский А. Д. Китай и Россия в Евразии: Историческая динамика политических взаимовлияний / А. Д. Воскресенский. М.: Муравей, 2004. – 600 с.

2. Воскресенский А. Д. Китай и Россия: теория и история межгосударственных отношений / А. Д. Воскресенский. М.: Общественный научный фонд; ООО «Издательский центр научных и учебных программ», 1999. 408 с.

3. Мировая политика: Учеб. пособ. / Под ред. С. В. Кортунова. М.: ГУ–ВШЭ, 2007. 556 с.

4. Мировая политика и международные отношения: Учеб. пособ. / Под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. СПб.: Питер, 2008. 448 с.

5. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.

6. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.

7. Лидерство и конкуренция в мировой системе: Россия и США [Отв. ред. А.Д. Богатуров, Т.А. Шакленина]. — М.: Красанд, 2010.

8. Расширение Европейского Союза и Россия / под ред. О.В. Буториной, Ю.А. Борко ; МГИМО(У) МИД России ; Ин-т Европы РАН. М. : Деловая литература , 2006. 567 с.

9. Широкопад А.Б. Россия и Китай. Конфликты и сотрудничество / А.Б. Широкопад. М.: Вече, 2004. 448 с.

Тема 12. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці на початку ХХІ ст.

План семінарського заняття

1. Близькосхідний конфлікт на сучасному етапі.

2. Революції в арабських державах 2011 р. Зовнішньополітичні наслідки «Арабської весни».

3. Сучасна зовнішня політика Ірану.

4. Регіональна політика Туреччини у 2000-х рр.

5. Розвиток ситуації в Афганістані на початку ХХІ ст. Феномен міжнародного тероризму у сучасних міжнародних відносинах.

6. Становище держав Африки у сучасній системі міжнародних відносин.

7. Африканська політика провідних західних держав та КНР.

Література:

- 1.Белокреницкий В.Я. Восток в мирополитических процессах. Азия и Африка в истории международных отношений и современной мировой политике / В.Я. Белокреницкий. М.: Институт востоковедения РАН, 2010. 320 с.
2. Будагьянц М. Виклики «Арабської весни»: соціально-психологічний та соціально-політичний аналіз / М. Будагьянц, Л. Осьодло // Наук. вісн. Львів. держ. у-ту внутр. справ. – 2014. – № 1. □ С. 48□57.
3. Мировая политика и международные отношения: Учеб. пособ. / Под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. СПб.: Питер, 2008. 448 с.
4. Олимпиев А.Ю. Ближний и Средний Восток: актуальные проблемы международных отношений / А.Ю. Олимпиев. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. 240 с.
5. Панарин А. С. Стратегическая нестабильность в XXI веке / А. С. . Панарин. – М.: Эксмо; Алгоритм, 2004. – 636 с.
6. Примаков Е.М. Конфиденциально: Ближний Восток на сцене и за кулисами (вторая половина XX – начало XXI века) / Е.М. Примаков. М.: ИИК «Российская газета», 2006. 384 с.
7. Современные глобальные проблемы мировой политики / Кулагин В. М., Лебедева М. М., Барабанов О. Н. и др. М.: Аспект Пресс, 2009. 256 с.
8. Труевцев К. М. «Арабская весна» – ход, акторы, технология и промежуточные итоги / К. М. Труевцев // Журнал политической философии и социологии политики «Полития. Анализ. Хроника. Прогноз». – 2012. – № 1 (64). – С. 21□32.
9. Федорова И.Е. Иран – США: диалог и противостояние / И.Е. Федорова. М.: ИВ РАН, 2004. 139 с.
10. Черновецкий В.М. Запад и Восток: столкновение цивилизаций / В.М. Черновецкий. Ростов н/Д: Феникс, 2007. 331 с.

Тема 13. Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку XXI ст.

План семінарського заняття

1. Загальна характеристика міжнародних відносин в Азії та АТР на початку XXI ст.
2. Сучасна зовнішня політика Індії та Пакистану.
3. Сучасна зовнішня політика КНР.
4. Проблеми безпеки в АТР на сучасному етапі.
5. Корейській півострів наприкінці XX – на початку XXI ст.
6. Зовнішня політика Японії на сучасному етапі.
7. АСЕАН: мета, структура, еволюція діяльності.
8. Основні параметри зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії.

Література:

- 1.Белокреницкий В.Я. Восток в мирополитических процессах. Азия и Африка в истории международных отношений и современной мировой политике / В.Я. Белокреницкий. М.: Институт востоковедения РАН, 2010. 320 с.
2. Виноградов А. В. Китайская модель модернизации. Поиски новой идентичности. 2-е изд, испр. и доп. / А.В. Виноградов. М.: НОФМО, 2008. 368

с.

3. Воскресенский А. Д. Китай и Россия в Евразии: Историческая динамика политических взаимовлияний / А.Д. Воскресенский. М.: Муравей, 2004. 600 с.

4. Ігнат'єв П.М. Індія на шляху до лідерства в Південній Азії / П.М. Ігнат'єв. Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. 504 с.

5. Крупянко М.И. Восточная Азия после «холодной войны»: зона конфронтации или сотрудничества? / М.И. Крупянко / Ин-т востоковедения РАН. М.: Изд-во вост. лит-ры, 2006. 280 с.

6. Марсден П. Талибан: Война и религия в Афганистане / П. Марсден: [пер. с нем.]. М.: Городец, 2002. 320 с.

7. Мировая политика и международные отношения: Учеб. пособ. / Под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. СПб.: Питер, 2008. 448 с.

8. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.

9. Панарин А. С. Стратегическая нестабильность в ХХІ веке / А. С. . Панарин. М.: Эксмо; Алгоритм, 2004. 636 с.

10. Современные глобальные проблемы мировой политики / Кулагин В. М., Лебедева М. М., Барабанов О. Н. и др. М.: Аспект Пресс, 2009. 256 с.

11. Черновецкий В.М. Запад и Восток: столкновение цивилизаций / В.М. Черновецкий. Ростов н/Д: Феникс, 2007. 331 с.

12. Юрлов Ф. Индия в мировой политике / Ф. Юрлов // Азия и Африка сегодня. 2005. № 4. С. 25-30; № 5. С. 16-22; № 7. С. 32-36.

Тема 14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку ХХІ ст.

План семінарського заняття

1. Зовнішня політика адміністрації Д. Буша-молодшого.. "Нова стратегія безпеки США".

2. Концепція американського світового лідерства в зовнішній політиці Б. Обама.

3. Наміри та крах проведення політики «перезавантаження» у відносинах США з Росією.

4. Корегування зовнішньої політики адміністрацією Д. Трампа.

5. Загострення сучасних американсько-китайських відносин.

6. Основи сучасної зовнішньої політики Канади.

7. Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА).

8. Латинська Америка в системі сучасних міжнародних відносин.

Література:

1. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство / З. Бжезінський К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 203 с.

2. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної

Америку у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.

3. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.

4. Перепелиця Г. М. Асиметрія міжнародних відносин / Г. М. Перепелиця, О. В. Заремба, Пол Д'аньєрі [та ін]; за ред. Г. М. Перепелиці, О. М. Субтельного. К.: Видавничий дім «Стилос», 2005. 555 с.

5. Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар / Дж. Стігліц. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. 362 с.

6. Сударев В.П. Две Америки после окончания "холодной войны" / В. П. Сударев ; Ин-т Латинской Америки РАН. – М. : Наука, 2004. – 205 с.

7. США і світ ХХІ століття : монографія / Пахомов Ю.М., Коваль І. М., Шергін С.О. та інші. – К.: Центр вільної преси, 2013. -620 с.

8. Шамраєва В. М. Основи зовнішньополітичної концепції президента Б. Обама / В. М. Шамраєва // Теорія та практика державного управління.–2012.– Вип 2 (37). С. 407-414.

Тема 15. Зовнішня політика України після проголошення незалежності

План семінарського заняття

1. Правові засади зовнішньої політики незалежної України.
2. Українські національні інтереси та їх забезпечення у вітчизняній міжнародній діяльності.
3. Відносини України та Російської Федерації періоду незалежності.
4. Пріоритети зовнішньополітичної діяльності України на пострадянському просторі.
5. Політика України щодо інтеграційних проектів на пострадянському просторі.
6. Сучасні українсько-американські відносини.
7. Політика України стосовно ЄС та країн Західної Європи.
8. Політика ЄС та країн Західної Європи стосовно України.
9. Міжнародно-правова база та механізм співробітництва України та ЄС.

Література:

1. Врублевський В. Український шлях. Начерки: геополітичне становище України та її національні інтереси. / В. Врублевський, В. Хорошковський. К. : Демократична Україна, 1997. 426 с.

2. Гончарук А. Доки не стерлася добра пам'ять... Україна – Китай: нереалізовані можливості та невтрачені перспективи // Політика і час. 1999. № 2.

3. Зленко А. Дипломатия и политика: Украина в процессе динамических геополитических перемен / А. Зленко. Х.: Фолио, 2004. 559 с.

4. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / С. В. Віднянський [та ін.]; НАН України, Інститут історії України. К.: Генеза, 2004. 616 с.
5. Кучик О. С. Зовнішня політика України: навчальний посібник / О. С. Кучик, О. А. Заяць. К.: Знання, 2010. 334 с.
6. Лотоцький С. Україна в світовому геополітичному просторі / С. Лотоцький, С. Трохимчук. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2002. 192 с.
7. Україна і світ: прагнення змін / М. Антонович, Н. Висоцька, С. Курбатов [та ін.]. К.: Дух і літера, 2010. 448 с.
8. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.
9. Щербак Ю. Україна: виклик і вибір: перспективи України в глобалізованому світі ХХІ століття / Ю. Щербак. К.: Дух і Літера, 2003. 578 с

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**ІНСТРУКТИВНО–МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти : перший (бакалаврський)

галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність: 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітні програми : «Міжнародні відносини та регіональні студії» /
«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

спеціалізація : «Міжнародні відносини та регіональні студії» /
«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

вид дисципліни : обо'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладачі:

Шамраєва Валентина Михайлівна, доктор політичних наук,
професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та
безпеки ХНУ імені В.Н. Каразіна

Лиман Сергій Іванович, доктор історичних наук, професор кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства ХНУ імені В.Н. Каразіна

2018 / 2019 навчальний рік

Поряд з читанням лекцій та проведенням семінарських занять важливим елементом навчального процесу з дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» є самостійна робота студентів. Вона дозволяє глибше розібратися в окремих проблемах цієї дисципліни та розширити уявлення про неї в цілому.

Навчальний план курсу включає 30 години лекцій та 30 годин семінарських занять. Таким чином, немає можливості вичерпно висвітлити у лекційному курсі й на семінарських заняттях зміст кожного питання. Самостійне вивчення курсу «Міжнародні відносини та світова політика» включено до навчального плану і передбачає відповідну форму контролю (30 години на рік, 2 години на кожну тему відповідно).

Головна **мета** самостійної роботи студентів – вивчення глобальних тенденцій та регіональних рівнів міжнародних відносин і світової політики, розкриття процесу формування та основних етапів розвитку сучасної системи міжнародних відносин (від 1944 р. до наших днів), визначення концептуально-теоретичних та практичних аспектів зовнішньополітичної діяльності провідних держав світу у другій половині XX – першій чверті XXI ст.

Самостійна робота студентів з курсу «Міжнародні відносини та світова політика» складається з трьох частин:

1. самостійна робота з метою поглиблення відомостей, отриманих під час лекцій;
2. самостійна робота в процесі підготовки до семінарів.
3. самостійна робота в процесі написання реферату з обраної теми.

Тема 1. Вступ. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час.

Питання до теми самостійної роботи

1. Дайте визначення понять «міжнародні відносини» та «світова політика».
2. Як відбувалося становлення системи міждержавних відносин у Давнину?
3. В чому полягає значення єгипетсько-хеттського договору 1259 р. до н.е. для історії міжнародних відносин?
4. Охарактеризуйте Середземноморську систему міждержавних відносин в VI ст. до н. е. – V ст. н. е.
5. Як змінився зміст та напрями міжнародних відносин доби Середньовіччя?
6. Чи можна вважати Хрестові походи першим глобальним тривалим збройним зіткненням Західної та Східної цивілізацій?

7. В чому головні відмінності міждержавних відносин у Ранній Новий час?
8. Охарактеризуйте головні риси Вестфальської система міжнародних відносин.
9. Проаналізуйте головні ознаки міжнародних відносини під час Великої Французької революції та Наполеонівських воєн.
10. Що слід розуміти під Віденською системою міжнародних відносин?

Література до теми самостійної роботи:

1. Бабурин С. Н. Мир империй: Территория государства и мировой порядок / С. Н. Бабурин. СПб.: Изд-во Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2005. 769 с.
2. Басовская Н. И. Столетняя война : леопард против лилии / Н.И. Басовская. М.: Астрель; АСТ, 2003. 428 с.
3. Брандедж Д. Крестовые походы. Священные войны Средневековья / Д. Брандедж. М.: ЗАО «Центрполиграф», 2011. 320 с.
4. Веджвуд С. В. Тридцатилетняя война / С. В. Веджвуд. М.: АСТ, 2013. 576 с.
5. Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л. Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с.
6. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І.Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.
7. Коппель О.А. Міжнародні системи. Світова політика / О.А. Коппель. О.С. Пархомчук. К.: ФАДА, ЛТД. 2001. 224 с.
8. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.
9. Ивонина Л. И. Дипломатия Тридцатилетней войны / Л. И. Ивонина, А. Ю. Прокопьев А. Ю. Смоленск, 1996. 230 с.
10. Ревякин А. В. История международных отношений в Новое время: Учеб. пособ. М.: РОССПЭН, 2004. 262 с.
11. Романова Е.В. Путь к войне: развитие англо-германского конфликта, 1898-1914 гг. М.: МАКС Пресс, 2008. 328 с.

Тема 2. Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр.

Питання до теми самостійної роботи

1. Чи можна вважати головною причиною Першої світової війни боротьбу великих держав за перерозподіл світу?
2. Чому Перша світова війна є головним фактором світової політики 1914-1918 рр.?
3. В чому головні відмінності та протиріччя Версальсько-Вашингтонської система міжнародних відносин?
4. Які фактори впливали на розгляд репараційного питання в 1919-1929

рр.?

5. Як на міжнародні відносини вплинула світова економічна криза 1929-1933 рр.?

6. Чому зазнала краху Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин?

7. Схарактеризуйте причини Другої світової війни.

8. Визначите етапи Другої світової війни.

9. В чому головні особливості формування та діяльність антифашистської коаліції?

10. Схарактеризуйте головні підсумки Другої світової війни.

Література до теми самостійної роботи:

1. Газін В.П. Економіка та зовнішня політика Веймарської республіки (1925-1933 рр.): Східноєвропейські аспекти / В.П. Газін. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільськ. держ. пед. ун-т, 1999. 152 с.

2. Горохов В. Н. История международных отношений. 1918-1939: Курс лекций / В. Н. Горохов. М. : Изд-во МГУ, 2004. 287 с.

3. Джонсон П. Современность. Мир с двадцатых по девяностые годы: в 2-х т. / П. Джонсон; пер. с англ. В. Атанасов, Д. Матев. – М.: Аноубис, 1995.

4. Дюрозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б. Дюрозель. К.: Основи, 1995. 903 с.

5. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 632 с.

6. Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини ХХ ст. : у 2 ч. / Е. М. Кучменко. К. : ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.

7. Мальков В. Л. Путь к имперству: Америка в первой половине ХХ в. / В. Л. Мальков. М. : Наука, 2004. 604 с.

8. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.

9. Фалин В. М. Второй фронт: Антигитлеровская коалиция. Конфликт интересов / В. М. Фалин. М. : Центрполиграф, 2000. 574 с.

10. Цветков Г.М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945 рр.: Навч. посіб. / Г. М. Цветков. К.: Либідь, 1997. 232 с.

Тема 3. Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки).

Питання до теми самостійної роботи

1. В чому полягає сутність Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин?

2. Як відбувалося формування зовнішньополітичних доктрин СРСР та США після Другої світової війни?

3. Яким чином мирне врегулювання з колишніми союзниками Німеччини в Європі вплинуло на характер міжнародних відносин?

4. Що можна вважати головною причиною Холодної війни – геополітичні чи ідеологічні розбіжності між США та СРСР?
5. Як відбувалася підготовка і створення Західного Союзу та НАТО?
6. Чому і як німецьке питання впливало в міжнародні відносини у другій половині 1940-х – першій половині 1960-х рр.
7. Схарактеризуйте головні тенденції розвитку міжнародних відносин у 1950-1960-ті рр.
8. Яких змін зазнав блок НАТО наприкінці 1950-х – у 1960-х рр.?
9. Як сформувалася і в чому полягала т. зв. «Доктрина Брежнєва»?

Література до теми самостійної роботи:

1. Бадах Ю. Г. "Холодна війна" та її виміри (1946-1991) / Ю. Г. Бадах. К.: КНТЕУ, 2009. – 456 с.
2. Батюк В., Евстафьев Д. Первые заморозки. Советско-американские отношения в 1945-1950 гг. М.: Российский научный фонд, М. : РНФ, 1995, 253 с.
3. Джонсон П. Современность. Мир с двадцатых по девяностые годы: в 2-х т. / П. Джонсон; пер. с англ. В. Атанасов, Д. Матев. – М.: Аноубис, 1995.
4. Добрынин А.Ф. Сугубо доверительно. Посол в Вашингтоне при шести президентах США (1962-1986 гг.). М.: Автор, 1996. 688 с.
5. Кальвокоресси П. Мировая политика после 1945 года: В 2-х кн. / П. Кальвокоресси. М.: Междунар. отношения, 2000. 464 с.
6. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.
7. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років: навчальний посібник / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. К.: Ліра-К, 2007. 366 с.
8. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999. 558 с.
9. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
10. Наринский М. М. История международных отношений, 1954-1975: Учеб. пособ. / М. М. Наринский. М. : РОССПЭН, 2004. 263 с.
11. Печатнов В.О. От союза – к холодной войне : советско-американские отношения в 1945-1947 гг. : монография / В. О. Печатнов ; М. : МГИМО-Университет, 2006. 183 с.
12. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. Посіб / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. 140 с.

Тема 4. Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр).

Питання до теми самостійної роботи

1. Схарактеризуйте головні особливості світової політики у 1970-х – 1980-х рр.
2. Що слід розуміти під новою «східною політикою» ФРН?
3. Які фактори вплинули на підписання американсько-радянських угод у першій половині 1970-х років?
4. Проаналізуйте етапи роботи, зміст і значення «Заключного акту» Гельсинської наради.
5. Що призвело до згортання “розрядки” та загострення міжнародної ситуації кінця 1970-х – початку 1980-х рр.?
6. Схарактеризуйте головні особливості зовнішньої політики західноєвропейських держав у другій половині 1970-х – середині 1980-х рр.
7. Що лежить в основі Концепції «загальноєвропейського дому» М. Горбачова та «європейської конфедерації» Ф. Міттерана?
8. Чому відбулося налагодження американо-радянського діалогу в середині 1980-х рр.?
9. Яке значення для міжнародних відносин та світової політики мало вирішення проблеми радикального скорочення стратегічних наступальних озброєнь?
10. Проаналізуйте причини завершення “холодної війни”.

Література до теми самостійної роботи:

1. Бадах Ю. Г. “Холодна війна” та її виміри (1946-1991) / Ю. Г. Бадах. К.: КНТЕУ, 2009. – 456 с.
2. Джонсон П. Современность. Мир с двадцатых по девяностые годы: в 2-х т. / П. Джонсон; пер. с англ. В. Атанасов, Д. Матев. – М.: Аноубис, 1995.
3. Добрынин А.Ф. Сугубо доверительно. Посол в Вашингтоне при шести президентах США (1962-1986 гг.). М.: Автор, 1996. 688 с.
4. Кальвокоресси П. Мировая политика после 1945 года: В 2-х кн. / П. Кальвокоресси. М.: Междунар. отношения, 2000. 464 с.
5. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років: навчальний посібник / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. К.: Ліра-К, 2007. 366 с.
6. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999. 558 с.
7. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
8. Наринский М. М. История международных отношений, 1954-1975: Учеб. пособ. / М. М. Наринский. М. : РОССПЭН, 2004. 263 с.
9. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці / Р.А. Кривонос. К.: КНЕУ, 2004. 165 с.
10. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. Посіб / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009.

Тема 5. Процеси європейської інтеграції у другій половині XX ст.

Питання до теми самостійної роботи

1. Схарактеризуйте початковий етап західноєвропейської інтеграції (до 1957 р.)
2. Доведіть, що підписання у 1957 р. Римських угод слід вважати підґрунтям для розвитку процесів інтеграції в Західній Європі та створення ЄЕС.
3. Якою була політика країн ЄЕС відносно колишніх колоніальних володінь?
4. Як відбувалося створення і розвиток ЄАВТ у 1960 – 1970-ті рр.?
5. Чим характеризуються зрушення в процесі західноєвропейської інтеграції на рубежі 1960 – 1970-х рр.?
6. Що стало головними чинниками вироблення механізму координації зовнішньополітичної діяльності країн ЄЕС наприкінці 60 – у середині 70-х рр. XX ст.?
7. Які кроки робила Західна Європа на шляху до Європейського Союзу в 1980-х – початку 1990-х рр.?
8. Схарактеризуйте основні етапи підготовки “Угоди про Європейський Союз”.
9. Як відбувалася на практиці реалізація “Угоди про Європейський Союз”?

Література до теми самостійної роботи:

1. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
2. Капитонова Н.К. Приоритеты внешней политики Великобритании (1990-1997) / Н.К. Капитонова. М.: РОССПЭН, 1999. 143 с.
3. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. К., 2012. 759 с.
4. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці / Р.А. Кривонос. К.: КНЕУ, 2004. 165 с.
5. Крушинський В. Ю. Британська Європа чи Європейська Британія: Велика Британія в європейських інтеграційних процесах / В. Ю. Крушинський. К.: ВПЦ «Київській ун-т», 2003. 214 с.
6. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.
7. Мартинов А. Ю. Об’єднання Німеччини: від “Боннської” до “Берлінської” республіки (1990-2005 рр.) / А. Ю. Мартинов. К. : Ін-т історії

України НАНУ, 2006. 416 с.

8. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / Філіпенко А.С., Будкін В.С., Дудченко М.А. та ін. К.: Знання України, 2004. 304 с.

9. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.

10. Яковенко Н.Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство / Н.Л. Яковенко. К.: Науковий світ, 2003. 227 с.

Тема 6. Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині XX ст.

Питання до теми самостійної роботи

1. Як слід трактувати процес вирішення територіальних проблем у Центрально-Східній Європі в середині 1940-х рр.?

2. Як і чому відбувалося підпорядкування зовнішньої політики країн ЦСЄ радянському диктату?

3. Які міжнародні наслідки мав конфлікт між СРСР і Югославією?

4. Схарактеризуйте міжнародні відносини всередині європейського «соціалістичного табору» у 1950-х – на поч. 1980-х рр.

5. В чому полягали головні причини краху тоталітарних комуністичних режимів у країнах ЦСЄ та вироблення ними нового зовнішньополітичного курсу?

6. Які фактори впливали на міжнародне становище і зовнішню політику Балканських держав у 1990-ті рр.?

7. Чим характеризується відносини незалежної України з державами ЦСЄ?

Література до теми самостійної роботи:

1. Валента И. Советское вторжение в Чехословакию 1968 г. / Предисловие А.Дубчека. Перевод с английского. М. Прогресс. 1991. 320с.

2. Гиренко Ю. Сталин – Тито / Ю. Гиренко. - М.: Политиздат, 1991. 449 с.

3. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б. Дюррозель. К.: Основи, 1995. 903 с.

4. История антикоммунистических революций конца XX века: Центральная и Юго-Восточная Европа / [отв. ред. Ю.С. Новопашин]; Ин-т славяноведения РАН. Наука, 2007. 397 с.

5. Історія західних та південних слов'ян: XX століття /Є.П.Пугач, С.Ю.Страшнюк, Р.М.Постоловський та ін. Х.: Око, 1998.464 с.

6. Кальвокоресси П. Мировая политика после 1945 года: В 2-х кн. / П. Кальвокоресси. М.: Междунар. отношения, 2000. 464 с.

7. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999.

558 с.

8. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.

9. Пономарева Е.Г. Новые государства на Балканах: Монография / Е.Г. Пономарева. - М.: МГИМО-Университет, 2010. - 252 с.

10. Постоловський Р.М. Встановлення тоталітарних режимів у країнах Центральної та Південно-Східної Європи (1944–1953): Хрестоматія для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів України / Р.М. Постоловський, Є.П. Пугач, С.Ю. Страшнюк. Харків: Бізнес інформ, 2000. 470 с.

11. Системная история международных отношений в 2-х т. / Под ред. А. Д. Богатурова. Т. 2. События 1945-2003 гг. М.: Культурная революция, 2006. 720 с.

Тема 7. Американська система міжнародних відносин у другій половині ХХ ст.

Питання до теми самостійної роботи

1. Розкрийте основи зовнішньої політики США у другій половині ХХ ст.
2. Схарактеризуйте зовнішню політику Канади у другій половині ХХ ст.
3. Якими були причини укладення договору “Про оборону Західної півкулі” та його зміст?
4. Проаналізуйте умови, процес підготовки і підписання статуту Організації американських держав.
5. Чим характеризується політика США в Латинській Америці наприкінці 1940-х – наприкінці 1950-х рр.?
6. Що призвело до Карибської кризи та якими були її наслідки?
7. Розкрийте зміст політики США в Латинській Америці в 1960-х – 1970-х рр.
8. Чим була зумовлена еволюція латиноамериканської політики США наприкінці 1980-х- середині 1990-х рр.?
9. У чому полягає специфіка латиноамериканської політики західноєвропейських держав у повоєнний період?

Література до теми самостійної роботи:

1. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / З. Бжезінський. Львів: Лілея-НВ, 2000. 236 с.
2. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство / З. Бжезінський К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 203 с.
3. Добрынин А.Ф. Сугубо доверительно. Посол в Вашингтоне при шести президентах США (1962-1986 гг.). М.: Автор, 1996. 688 с.
4. Дюрозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б. Дюрозель. К.: Основи, 1995. 903 с.

5. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П. Іваницька. К.:Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.

6. Киссинджер Г. Дипломатія / Г. Киссинджер. М.: Ладомир, 1997. 848 с.

7. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.

8. Мальков В. Л. Путь к имперству: Америка в первой половине XX в. / В. Л. Мальков. М. : Наука, 2004. 604 с.

9. Мировая политика и международные отношения в 1990-е годы: взгляды американских и французских исследователей / ред. М. М. Лебедева, П. А. Цыганкова. М.: Московский общественный научный фонд, 2001. 172 с.

10. Фурсенко А. А., Нафтали Т. Безумный риск. Секретная история Кубинского ракетного кризиса 1962 г. М.: РОССПЭН, 2006. 543 с.

11. Сударев В.П. Две Америки после окончания "холодной войны" / В. П. Сударев ; Ин-т Латинской Америки РАН. – М. : Наука, 2004. – 205 с.

Тема 8. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці у другій половині XX ст.

Питання до теми самостійної роботи

1. Що призвело до зростання ролі країн Близького і Середнього Сходу в міжнародних відносинах після Другої світової війни?

2. Якими були причини та наслідки створення Ліги арабських держав?

3. Схарактеризуйте міжнародно-правовий аспект палестинської проблеми у середині та другій половині 1940-х рр.

4. Проаналізуйте міжнародні відносини на Близькому Сході у 1950-х – 1960-х рр.

5. Які зміни відбулися у міжнародних відносинах на Близькому Сході у 1957-х – 1980-х рр.?

6. Яким чином ісламський фактор впливав на міжнародні відносини на Близькому Сході наприкінці 1980-х рр.?

7. Схарактеризуйте міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході наприкінці 1980-х - 1990-х рр.

8. Що призвело до перетворення Африки на суб'єкт міжнародних відносин?

9. Проаналізуйте процес створення, структуру та головні напрями діяльності Організації Африканської Єдності.

10. Яке місце мала Тропічна Африка в системі світових і регіональних міжнародних відносин 1970-х – початку 1980-х рр.?

11. Що позначилось на міжнародних відносинах країн Африки у 1990-і роках?

Література до теми самостійної роботи:

1. Бабушкин Ю.Д. Ирано-иракская война. Положение в Персидском заливе / Ю.Д. Бабушкин. М.: Знание, 1987. 87 с.
2. Бакланов А.Г. Ближний Восток на рубеже XXI века: к созданию системы региональной безопасности / А. Бакланов. М.: МГИМО, 2001. 245 с.
3. Кон-Шербок Д. Палестино-израильский конфликт: Две точки зрения / Д. Кон-Шербок, Д. Эль-Алами. М.: Изд.-торговый дом «Гранд», Фаир-пресс, 2002. 316 с.
4. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999. 558 с.
5. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
6. Наринский М. М. История международных отношений, 1954-1975: Учеб. пособ. / М. М. Наринский. М. : РОССПЭН, 2004. 263 с.
7. Ниязатов Ш.А. Ирано-иракский конфликт: Исторический очерк / Ш.А. Ниязатов. М.: Наука, 1989. 174 с.
8. Олимпиев А.Ю. Ближний и Средний Восток: актуальные проблемы международных отношений / А.Ю. Олимпиев. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. 240 с.
9. Примаков Е.М. Конфиденциально: Ближний Восток на сцене и за кулисами (вторая половина XX – начало XXI века) / Е.М. Примаков. М.: ИИК «Российская газета», 2006. 384 с.

Тема 9. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині XX ст.

Питання до теми самостійної роботи

1. Яку роль відігравала Японія в системі міжнародних відносин АТР у другій половині XX ст.?
2. Розкрийте причини, етапи, зміст Корейської війни 1950-1953 рр. та її вплив на стан міжнародних відносин в АТР.
3. Проаналізуйте сутність радянсько-китайського протистояння в контексті регіональної безпеки.
4. Розкрийте витоки, сутність, шляхи урегулювання Індокитайського конфлікту.
5. Що являла собою Асоціація країн Південно-Східної Азії в регіональній системі міжнародних відносин?
6. Схарактеризуйте особливості зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії.
7. У чому полягає проблема глобальної безпеки в АТР на рубежі XX-XXI ст.?
8. Проаналізуйте процес утвердження нових незалежних держав Південної і Південно-Східної Азії та їх зовнішню політику в 50-х – на початку 60-х рр. XX ст.
9. Що є підґрунтям міжнародне становище і зовнішня політика Туреччини та Ірану в другій половині 1940-х – 1980- ті рр.?

10. Схарактеризуйте міжнародні відносини у Південно-Східній Азії в другій половині 1960-х - на початку 1980-х рр.
11. Дайте характеристику міжнародного становища і зовнішньої політики Афганістану.
12. Розкрийте етапи зовнішньої політики Китайської Народної Республіки в кінці 1940-х – кінці 1970-х рр.
13. Як розрізнялася зовнішня політика країн Південно-Східної Азії у 1980-1990-і рр.?
14. У чому полягала еволюція руху неприєднання у 1980-1990-і роках?

Література до теми самостійної роботи:

- 1.Белокреницкий В.Я. Восток в мирополитических процессах. Азия и Африка в истории международных отношений и современной мировой политике / В.Я. Белокреницкий. М.: Институт востоковедения РАН, 2010. 320 с.
2. Богатуров А. Д. Великие державы на Тихом океане. История и теория международных отношений в Восточной Азии после Второй мировой войны 1945-1995 / А. Д. Богатуров. М.: Сьюита, 1997. 349, [2] с.
3. Брекк Б. Вьетнамский кошмар / Б. Брекк; [пер. с англ. К. Бокова]. М.: Эксмо, 2008. 247 с.
4. Воскресенский А. Д. Китай и Россия в Евразии: Историческая динамика политических взаимовлияний / А. Д. Воскресенский. М.: Муравей, 2004. – 600 с.
5. Воскресенский А. Д. Китай и Россия: теория и история межгосударственных отношений / А. Д. Воскресенский. М.: Общественный научный фонд; ООО «Издательский центр научных и учебных программ», 1999. 408 с.
6. Виноградов А. В. Китайская модель модернизации. Поиски новой идентичности. 2-е изд, испр. и доп. / А.В. Виноградов. М.: НОФМО, 2008. 368 с.
7. Гончарук А. Доки не стерлася добра пам'ять... Україна – Китай: нереалізовані можливості та невтрачені перспективи / А. Гончарук // Політика і час. 1999. № 2.
8. Дэвидсон Ф. Война во Вьетнаме (1946 – 1975) / Ф. Дэвидсон. М.: Изографус, Эксмо, 2002. 861 с.
9. Ігнат'єв П.М. Індія на шляху до лідерства в Південній Азії / П.М. Ігнат'єв. Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. 504 с.
10. Ильинский М. Вьетнамский синдром. Война разведок / М.М. Ильинский. М.: Эксмо, 2005. 672 с.
11. Козицький А.М. Новітня історія Азії та Африки: [Посіб. для студ. істор. і гуманітар. фак-тів ун-в] / А.М. Козицький. Львів: Афіша, 2004. 430 с.
12. Ляховский А. А. Пламя Афгана /А.А. Ляховский. М.: «Вагриус», 1999. 608 с.
13. Малетин Н. П. Вьетнам в системе международных отношений Юго-Восточной Азии (1976-1994 гг.): МГИМО МИД РФ. М., 1995.
14. Марсден П. Талибан: Война и религия в Афганистане / П. Марсден:

[пер. с нем.]. М.: Городец, 2002. 320 с.

15. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.

16. Пронь С. В. США та Японія в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (50-90-ті роки XX ст.) / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ, 2003. 244 с.

17. Торкунов А. В. Загадочная война: корейский конфликт 1950-1953 годов / Торкунов А. В. РОССПЭН. М., 2000. 310 с.

18. Юрлов Ф. Индия в мировой политике / Ф. Юрлов // Азия и Африка сегодня. 2005. №4. С. 25-30; № 5. С. 16-22; № 7. С. 32-36.

Тема 10. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку XXI ст.

Питання до теми самостійної роботи

1. Дайте характеристику концептуалізації міжнародних відносин.
2. Якими є глобальні тенденції світової політики наприкінці XX – на початку XXI ст.?
3. У чому полягає сутність сучасної європейської системи міжнародних відносин?
4. Проаналізуйте значення діяльності Організації безпеки та співробітництва в Європі.
5. Розкрийте головні досягнення та протиріччя у процесі діяльності ЄС у 2000-і роки.
6. Схарактеризуйте діяльність НАТО у 1999 – 2018 рр.
7. В чому полягає значення Ради Європи на сучасному етапі?
8. Якими є головні проблеми військової безпеки в сучасній Європі?
9. Яким чином економічна криза 2008-2013 рр. впливала на міжнародні відносини в Європі?
9. Які міжнародні проблеми у наші дні призводять до загострення дискусій в ЄС?

Література до теми самостійної роботи:

1. Бебик В. М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика / В. М. Бебик, С. О. Шергін, Л. О. Дегтерьова. К.: Університет «Україна», 2006. 208 с.

2. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П. Іваницька. К.:Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.

3. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.

4. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. К., 2012. 759 с.
5. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці / Р.А. Кривонос. К.: КНЕУ, 2004. 165 с.
6. Крушинський В. Ю. Британська Європа чи Європейська Британія: Велика Британія в європейських інтеграційних процесах / В. Ю. Крушинський. К.: ВПЦ «Київській ун-т», 2003. 214 с.
7. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.
8. Мартинов А. Ю. Об'єднання Німеччини: від "Боннської" до "Берлінської" республіки (1990-2005 рр.) / А. Ю. Мартинов. К. : Ін-т історії України НАНУ, 2006. 416 с.
9. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / Філіпенко А.С., Будкін В.С., Дудченко М.А. та ін. К.: Знання України, 2004. 304 с.
10. Шамраєва В. М. Спільна міграційна політика ЄС в контексті євроінтеграційних устремлінь України / В. М. Шамраєва // Актуальні проблеми державного управління. - 2009. - № 2. - С. 305-312.
11. Яковенко Н.Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство / Н.Л. Яковенко. К.: Науковий світ, 2003. 227 с.

Тема 11. Міжнародні відносини на пострадянському просторі

Питання до теми самостійної роботи

1. Схарактеризуйте основні параметри пострадянського простору?
2. Розкрийте передумови створення, структуру, компетенцію, процес функціонування СНД.
3. У чому полягають причини створення та головне значення Євразійського економічного співтовариства?
4. Які міжнародні проблеми призвели до створення Митного союзу?
5. У чому полягають проблеми безпеки та військово-політичної взаємодії пострадянських держав?
6. Чим зумовлено створення Організації договору колективної безпеки?
7. Проаналізуйте діяльність позарегіональних акторів на пострадянському просторі (ЄС, США, КНР).

Література до теми самостійної роботи:

1. Воскресенский А. Д. Китай и Россия в Евразии: Историческая динамика политических взаимовлияний / А. Д. Воскресенский. М.: Муравей, 2004. – 600 с.
2. Воскресенский А. Д. Китай и Россия: теория и история межгосударственных отношений / А. Д. Воскресенский. М.: Общественный

научный фонд; ООО «Издательский центр научных и учебных программ», 1999. 408 с.

3. Мировая политика: Учеб. пособ. / Под ред. С. В. Кортунова. М.: ГУ–ВШЭ, 2007. 556 с.

4. Мировая политика и международные отношения: Учеб. пособ. / Под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. СПб.: Питер, 2008. 448 с.

5. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.

6. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.

7. Лидерство и конкуренция в мировой системе: Россия и США [Отв. ред. А.Д. Богатуров, Т.А. Шакленина]. — М.: Красанд, 2010.

8. Расширение Европейского Союза и Россия / под ред. О.В. Буториной, Ю.А. Борко ; МГИМО(У) МИД России ; Ин-т Европы РАН. М. : Деловая литература , 2006. 567 с.

9. Широкопад А.Б. Россия и Китай. Конфликты и сотрудничество / А.Б. Широкопад. М.: Вече, 2004. 448 с.

Тема 12. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці на початку ХХІ ст.

Питання до теми самостійної роботи

1. У чому полягають особливості близькосхідного конфлікту на сучасному етапі?

2. Дайте визначення й оцінку революції в арабських державах 2011 р. та її зовнішньополітичним наслідкам

3. Розкрийте особливості сучасної зовнішньої політики Ірану.

4. Що є основою регіональної політики Туреччини у 2000-х рр.?

5. Чим відрізняється розвиток ситуації в Афганістані на початку ХХІ ст.

6. Чому у сучасних міжнародних відносинах посилюється феномен міжнародного тероризму?

7. Схарактеризуйте становище держав Африки у сучасній системі міжнародних відносин.

8. Проаналізуйте африканську політику провідних західних держав та КНР.

Література до теми самостійної роботи:

1.Белокреницкий В.Я. Восток в мирополитических процессах. Азия и Африка в истории международных отношений и современной мировой политике / В.Я. Белокреницкий. М.: Институт востоковедения РАН, 2010. 320 с.

2. Будагьянц М. Виклики «Арабської весни»: соціально-психологічний та соціально-політичний аналіз / М. Будагьянц, Л. Осьодло // Наук. вісн. Львів. держ. у-ту внутр. справ. – 2014. – № 1. □ С. 48□57.

3. Мировая политика и международные отношения: Учеб. пособ. / Под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. СПб.: Питер, 2008. 448 с.
4. Олимпиев А.Ю. Ближний и Средний Восток: актуальные проблемы международных отношений / А.Ю. Олимпиев. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. 240 с.
5. Панарин А. С. Стратегическая нестабильность в XXI веке / А. С. . Панарин. – М.: Эксмо; Алгоритм, 2004. – 636 с.
6. Примаков Е.М. Конфиденциально: Ближний Восток на сцене и за кулисами (вторая половина XX – начало XXI века) / Е.М. Примаков. М.: ИИК «Российская газета», 2006. 384 с.
7. Современные глобальные проблемы мировой политики / Кулагин В. М., Лебедева М. М., Барабанов О. Н. и др. М.: Аспект Пресс, 2009. 256 с.
8. Труевцев К. М. «Арабская весна» – ход, акторы, технология и промежуточные итоги / К. М. Труевцев // Журнал политической философии и социологии политики «Полития. Анализ. Хроника. Прогноз». – 2012. – № 1 (64). – С. 21–32.
9. Федорова И.Е. Иран – США: диалог и противостояние / И.Е. Федорова. М.: ИВ РАН, 2004. 139 с.
10. Черновецкий В.М. Запад и Восток: столкновение цивилизаций / В.М. Черновецкий. Ростов н/Д: Феникс, 2007. 331 с.

Тема 13. Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку XXI ст.

Література до теми самостійної роботи:

1. Дайте загальну характеристику міжнародних відносин в Азії та АТР на початку XXI ст.
2. В чому полягають головні протиріччя сучасної зовнішньої політики Індії та Пакистану?
3. Схарактеризуйте сучасну зовнішню політику КНР.
4. Розкрийте головні проблеми безпеки в АТР на сучасному етапі.
5. Що стає домінуючими факторами міжнародних відносин на Корейському півострові наприкінці XX – на початку XXI ст.?
6. Які риси притаманні зовнішній політиці Японії на сучасному етапі?
7. Які тенденції існують на сучасному етапі діяльності АСЕАН?
8. Проаналізуйте основні параметри зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії.

Література:

1. Белокреницкий В.Я. Восток в мирополитических процессах. Азия и Африка в истории международных отношений и современной мировой политике / В.Я. Белокреницкий. М.: Институт востоковедения РАН, 2010. 320 с.
2. Виноградов А. В. Китайская модель модернизации. Поиски новой идентичности. 2-е изд, испр. и доп. / А.В. Виноградов. М.: НОФМО, 2008. 368 с.
3. Воскресенский А. Д. Китай и Россия в Евразии: Историческая

динамика политических взаимовлияний / А.Д. Воскресенский. М.: Муравей, 2004. 600 с.

4. Ігнат'єв П.М. Індія на шляху до лідерства в Південній Азії / П.М. Ігнат'єв. Чернівці:Книги – ХХІ, 2006. 504 с.

5. Крупянко М.И. Восточная Азия после «холодной войны»: зона конфронтации или сотрудничества? / М.И. Крупянко / Ин-т востоковедения РАН. М.: Изд-во вост. лит-ры, 2006. 280 с.

6. Марсден П. Талибан: Война и религия в Афганистане / П. Марсден: [пер. с нем.]. М.: Городец, 2002. 320 с.

7. Мировая политика и международные отношения: Учеб. пособ. / Под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. СПб.: Питер, 2008. 448 с.

8. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.

9. Панарин А. С. Стратегическая нестабильность в ХХІ веке / А. С. . Панарин. М.: Эксмо; Алгоритм, 2004. 636 с.

10. Современные глобальные проблемы мировой политики / Кулагин В. М., Лебедева М. М., Барабанов О. Н. и др. М.: Аспект Пресс, 2009. 256 с.

11. Черновецкий В.М. Запад и Восток: столкновение цивилизаций / В.М. Черновецкий. Ростов н/Д: Феникс, 2007. 331 с.

12. Юрлов Ф. Индия в мировой политике / Ф. Юрлов // Азия и Африка сегодня. 2005. № 4. С. 25-30; № 5. С. 16-22; № 7. С. 32-36.

Тема 14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку ХХІ ст.

Питання до теми самостійної роботи

1. Якою мірою "Нова стратегія безпеки США" розкриває пріоритети зовнішньої політики адміністрації Д. Буша-молодшого?

2. Що являє собою концепція американського світового лідерства в зовнішній політиці Б. Обама?

3. Чи можна вважати закономірним крах проведення політики «перезавантаження» у відносинах США з Росією?

4. Що є основою зовнішньої політики адміністрації Д. Трампа?

5. Якими є причини загострення сучасних американсько-китайських відносин?

6. В чому полягають основи сучасної зовнішньої політика Канади?

7. Чому виникла необхідність створення Північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА)?

8. Яке місце має Латинська Америка в системі сучасних міжнародних відносин?

Література до теми самостійної роботи:

1.Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство / З.

Бжезінський К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 203 с.

2. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.

3. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.

4. Перепелиця Г. М. Асиметрія міжнародних відносин / Г. М. Перепелиця, О. В. Заремба, Пол Д'аньєрі [та ін]; за ред. Г. М. Перепелиці, О. М. Субтельного. К.: Видавничий дім «Стилос», 2005. 555 с.

5. Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар / Дж. Стігліц. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. 362 с.

6. Сударев В.П. Две Америки после окончания "холодной войны" / В. П. Сударев ; Ин-т Латинской Америки РАН. – М. : Наука, 2004. – 205 с.

7. США і світ ХХІ століття : монографія / Пахомов Ю.М., Коваль І. М., Шергін С.О. та інші. – К.: Центр вільної преси, 2013. -620 с.

8. Шамраєва В. М. Основи зовнішньополітичної концепції президента Б. Обама / В. М. Шамраєва // Теорія та практика державного управління.–2012.– Вип 2 (37). С. 407-414.

Тема 15. Зовнішня політика України після проголошення незалежності

Питання до теми самостійної роботи

1. Розкрийте правові засади зовнішньої політики незалежної України.
2. Яким чином у міжнародній діяльності забезпечуються українські національні інтереси?
3. Схарактеризуйте відносини України та Російської Федерації періоду незалежності.
4. У чому полягають пріоритети зовнішньополітичної діяльності України на пострадянському просторі?
5. Розкрийте головні риси політики України щодо інтеграційних проєктів на пострадянському просторі.
6. Схарактеризуйте сучасні українсько-американські відносини.
7. Які риси притаманні зовнішній політиці України стосовно ЄС та країн Західної Європи?
8. Проаналізуйте політику ЄС та країн Західної Європи стосовно України.
9. Як слід оцінювати міжнародно-правову базу та механізм співробітництва України та ЄС?

Література до теми самостійної роботи:

1. Врублевський В. Український шлях. Начерки: геополітичне становище України та її національні інтереси. / В. Врублевський, В. Хорошковський. К. : Демократична Україна, 1997. 426 с.
2. Гончарук А. Доки не стерлася добра пам'ять... Україна – Китай:

нереалізовані можливості та невтрачені перспективи // Політика і час. 1999. № 2.

3. Зленко А. Дипломатия и политика: Украина в процессе динамичных геополитических перемен / А. Зленко. Х.: Фолио, 2004. 559 с.

4. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / С. В. Віднянський [та ін.]; НАН України, Інститут історії України. К.: Генеза, 2004. 616 с.

5. Кучик О. С. Зовнішня політика України: навчальний посібник / О. С. Кучик, О. А. Заяць. К.: Знання, 2010. 334 с.

6. Лотоцький С. Україна в світовому геополітичному просторі / С. Лотоцький, С. Трохимчук. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2002. 192 с.

7. Україна і світ: прагнення змін / М. Антонович, Н. Висоцька, С. Курбатов [та ін.]. К.: Дух і літера, 2010. 448 с.

8. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.

9. Щербак Ю. Україна: виклик і вибір: перспективи України в глобалізованому світі ХХІ століття / Ю. Щербак. К.: Дух і Літера, 2003. 578 с.

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

Питання іспиту навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти : перший (бакалаврський)

галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність: 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітні програми : «Міжнародні відносини та регіональні студії» /
«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

спеціалізація : «Міжнародні відносини та регіональні студії» /
«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

вид дисципліни : обо'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

РОЗРОБНИКИ :

Шамраєва Валентина Михайлівна, доктор політичних наук, професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки ХНУ імені В.Н. Каразіна

Лиман Сергій Іванович, доктор історичних наук, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства ХНУ імені В.Н. Каразіна

2018 / 2019 навчальний рік

Перелік екзаменаційних питань курсу «Міжнародні відносини та світова політика»

1. Предмет та завдання курсу.
2. Становлення системи міждержавних відносин у Давнину.
3. Міждержавні відносини доби Середньовіччя.
4. Міжнародні відносини Раннього Нового часу.
5. Вестфальська система міжнародних відносин
6. Міжнародні відносини під час Великої Французької революції та Наполеонівських воєн.
7. Віденська система міжнародних відносин.
8. Причини Першої світової війни.
9. Перша світова війна як головний фактор світової політики 1914-1918 рр.
10. Створення Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.
11. Світова економічна криза 1929-1933 рр. та її вплив на міжнародні відносини.
12. Крах Версальсько-Вашингтонської системи.
13. Причини та етапи Другої світової війни.
14. Особливості формування та діяльність антифашистської коаліції.
15. Завершення та головні підсумки Другої світової війни.
16. Сутність Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин.
17. Формування зовнішньополітичних доктрин СРСР та США після Другої світової війни.
18. Мирне врегулювання з колишніми союзниками нацистської Німеччини в Європі.
19. Причини та початок Холодної війни.
20. Підготовка і створення Західного Союзу та НАТО.
21. Німецьке питання в міжнародних відносинах у другій половині 1940-х – першій половині 1960-х рр.
22. Головні тенденції розвитку міжнародних відносин у 1950-1960-ті рр.
23. НАТО наприкінці 1950-х – у 1960-х рр.
24. Формування та зміст «Доктрини Брежнєва».
25. Особливості світової політики у 1970-х – 1980-х рр.
26. Нова «східна політика» ФРН.
27. Американсько-радянські відносини у першій половині 1970-х років
28. Гельсінський процес та проблеми європейської безпеки.
29. Згорання “розрядки”. Загострення міжнародної ситуації кінця 1970-х – початку 1980-х рр. XX ст.
30. Зовнішня політика західноєвропейських держав у другій половині 1970-х – середині 1980-х рр.
31. Налагодження американо-радянського діалогу в середині 1980-х рр.
32. Вирішення проблеми радикального скорочення стратегічних наступальних озброєнь у другій половині 1980-х рр.

33. Завершення “холодної війни”.
34. Початковий етап західноєвропейської інтеграції (до 1957 р.)
35. Підписання Римських угод та їх зміст.
36. Політика країн ЄЕС відносно колишніх колоніальних володінь.
37. Створення і розвиток ЄАВТ у 1960 – 1970-ті рр.
38. Зрушення в процесі західноєвропейської інтеграції на рубежі 1960 – 1970-х рр.
39. Вироблення механізму координації зовнішньополітичної діяльності країн ЄЕС наприкінці 60 – у середині 70-х рр. ХХ ст.
40. Західна Європа на шляху до Європейського Союзу в 1980-х – початку 1990-х рр.
41. Основні етапи підготовки та реалізація “Угоди про Європейський Союз”.
42. Вирішення територіальних проблем у Центрально-Східній Європі в середині 1940-х рр.
43. Підпорядкування зовнішньої політики країн ЦСЄ радянському диктату. Конфлікт між СРСР і Югославією.
44. Міжнародні відносини всередині європейського «соціалістичного табору» у 1950-х – на поч. 1980-х рр.
45. Крах тоталітарних комуністичних режимів у країнах ЦСЄ та вироблення ними нового зовнішньополітичного курсу
46. Міжнародне становище і зовнішня політика Балканських держав у 1990-ті рр.
47. Відносини незалежної України з державами ЦСЄ.
48. Основи зовнішньої політики США у другій половині ХХ ст.
49. Зовнішня політика Канади у другій половині ХХ ст.
50. Причини укладення договору “Про оборону Західної півкулі” та його зміст.
51. Підготовка і підписання статуту Організації американських держав.
52. Політика США в Латинській Америці наприкінці 1940-х – наприкінці 1950-х рр.
53. Карибська криза та її наслідки.
54. Політика США в Латинській Америці в 1960-х – 1970-х рр.
55. Еволюція латиноамериканської політики США наприкінці 1980-х-середині 1990-х рр.
56. Латиноамериканська політика західноєвропейських держав у повоєнний період.
57. Зростання ролі країн Близького і Середнього Сходу в міжнародних відносинах після Другої світової війни. Створення Ліги арабських держав.
58. Міжнародно-правовий аспект палестинської проблеми у середині та другій половині 1940-х рр.
59. Міжнародні відносини на Близькому Сході у 1950-х – 1960-х рр.
60. Міжнародні відносини на Близькому Сході у 1957-х – 1980-х рр.
61. Ісламський фактор у міжнародних відносинах на Близькому Сході наприкінці 1980-х рр.
62. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході наприкінці

1980-х - 1990-х рр.

63. Перетворення Африки на суб'єкт міжнародних відносин.

64. Створення, структура та головні напрями діяльності Організації Африканської Єдності.

65. Тропічна Африка в системі світових і регіональних міжнародних відносин 1970-х – початку 1980-х рр.

66. Міжнародні відносини і зовнішня політика країн Африки у 1990-і роки.

67. Японія в системі міжнародних відносин АТР у другій половині ХХ ст.

68. Корейська війна 1950-1953 рр. та її вплив на стан міжнародних відносин в АТР.

69. Радянсько-китайське протистояння в контексті регіональної безпеки.

70. Індокитайський конфлікт: витоки, сутність, урегулювання.

71. Асоціація країн Південно-Східної Азії в регіональній системі міжнародних відносин.

72. Особливості зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії у другій половині ХХ ст.

73. Проблема глобальної безпеки в АТР на рубежі ХХ-ХХІ ст.

74. Утвердження нових незалежних держав Південної і Південно-Східної Азії. Зовнішня політика країн Південної та Південно-Східної Азії в 50-х – на початку 60-х рр. ХХ ст.

75. Міжнародне становище і зовнішня політика Туреччини та Ірану в другій половині 1940-х – 1980-ті рр.

76. Міжнародні відносини у Південно-Східній Азії в другій половині 1960-х - на початку 1980-х рр.

77. Міжнародне становище і зовнішня політика Афганістану у другій половині ХХ ст.

78. Зовнішня політика Китайської Народної Республіки (кінець 1940-х – кінець 1990-х рр.)

79. Зовнішня політика країн Південно-Східної Азії у 1980-1990-і рр. ХХ ст.

80. Еволюція Руху неприєднання у 1980-1990-і роки.

81. Концептуалізація міжнародних відносин наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

82. Глобальні тенденції світової політики. Перехідний період від біполярної системи міжнародних відносин наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

83. Сучасна європейська система міжнародних відносин: базові компоненти та динаміка розвитку.

84. Організація безпеки та співробітництва в Європі.

85. ЄС у 2000-і роки: процес розширення та новітні трансформаційні процеси. Брекзит 2016 р.

86. НАТО у 1999 – 2018 рр. Рада Європи і розширення просторових рамок діяльності. Проблеми військової безпеки в Європі.

87. Вплив економічної кризи 2008-2013 рр. на міжнародні відносини в Європі.

88. Балканський регіон після розпаду СФРЮ.

89. Основні параметри пострадянського простору.
90. СНД: передумови створення, структура, компетенція, функціонування.
91. Євразійське економічне співтовариство. Митний союз.
92. Проблеми безпеки та військово-політична взаємодія пострадянських держав.
93. Організація договору колективної безпеки.
94. Позарегіональні актори на пострадянському просторі (ЄС, США, КНР).
95. Близькосхідний конфлікт на сучасному етапі.
96. Революції в арабських державах 2011 р. Зовнішньополітичні наслідки «Арабської весни».
97. Сучасна зовнішня політика Ірану.
98. Зовнішня політика Туреччини у 2000-х рр.
99. Розвиток ситуації в Афганістані на початку ХХІ ст.
100. Феномен міжнародного тероризму у сучасних міжнародних відносинах.
101. Становище держав Африки у сучасній системі міжнародних відносин.
102. Африканська політика провідних західних держав та КНР.
103. Загальна характеристика міжнародних відносин в Азії та АТР на початку ХХІ ст.
104. Сучасна зовнішня політика Індії та Пакистану.
105. Сучасна зовнішня політика КНР.
106. Проблеми безпеки в АТР на сучасному етапі.
107. Корейській півострів наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
108. Зовнішня політика Японії на сучасному етапі.
109. АСЕАН: мета, структура, еволюція діяльності.
110. Основні параметри зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії.
111. Зовнішня політика адміністрації Д. Буша-молодшого. "Нова стратегія безпеки США".
112. Концепція американського світового лідерства в зовнішній політиці Б. Обама.
113. Наміри та крах проведення політики «перезавантаження» у відносинах США з Росією.
114. Корегування зовнішньої політики адміністрацією Д. Трампа.
115. Загострення сучасних американсько-китайських відносин.
116. Основи сучасної зовнішньої політики Канади.
117. Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА).
118. Організації американських держав на сучасному етапі.
119. Латинська Америка в системі сучасних міжнародних відносин.
120. Правові засади зовнішньої політики незалежної України.
121. Українські національні інтереси та їх забезпечення у вітчизняній міжнародній діяльності.
122. Відносини України та Російської Федерації періоду незалежності.
123. Пріоритети зовнішньополітичної діяльності України на

пострадянському просторі.

124. Політика України щодо інтеграційних проектів на пострадянському просторі.

125. Сучасні українсько-американські відносини.

126. Політика України стосовно ЄС та країн Західної Європи.

127. Політика ЄС та країн Західної Європи стосовно України.

128. Міжнародно-правова база та механізм співробітництва України та ЄС.

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Спеціальність 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Семестр 6
Форма навчання денна
Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»
Навчальна дисципліна: “Міжнародні відносини та світова політика”

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Предмет та завдання курсу Міжнародні відносини та світова політика (10 балів).
2. Завершення “холодної війни” (10 балів).
3. Тропічна Африка в системі світових і регіональних міжнародних відносин 1970-х – початку 1980-х рр. (10 балів)
4. Сучасна зовнішня політика Ірану (10 балів).

Затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства
протокол № 1 від “28” серпня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (А.Ю. Парфінєнко)
підпис

Екзаменатор _____ (С. І. Лиман)
підпис

